

VAASAN YLIOPISTO
KAUPPATIETEELLINEN TIEDEKUNTA
TALOUSTIEDE

Eetu Paakkanen

**KEHITYSAVUN ANTAJAN TALOUSKASVUN YHTEYS ANNETTUUN
APUUN**

Taloustieteen
pro gradu -tutkielma

VAASA 2017

SISÄLLYSLUETTELO	sivu
KUVIOLUETTELO	5
TAULUKKOLUETTELO	5
TIIVISTELMÄ	7
1. JOHDANTO	9
2. VIRALLINEN KEHITYSAPU	11
2.1. Historia	11
2.2. Käsitteitä	12
2.2.1. Avun jaottelu	12
2.2.2. Virallinen kehitysapu ja kehitysmaat	13
2.3. Tilastointi	15
2.4. Määrät ja suurimmat avunantajat	16
2.5. Kehitysapu ja talouskasvu	19
2.6. Kehitysapuun liitettyjä ilmiöitä ja kritiikkiä	20
3. KEHITYSAVUN ALLOKOINTI JA ANTAJIEN MOTIIVIT	22
3.1. Suurimmat avunsaajat ja apu sektoreittain	22
3.2. Antajien motiivit	24
3.2.1. Aikaisempia tutkimuksia	26
3.2.2. Tuoreita tutkimuksia	27
3.3. Kylmän sodan vaikutus antajien motiiveihin	28
3.3.1. Antajien motiivit 1980–1989	28
3.3.2. Antajien motiivit 1990–1999	31
4. BRUTTOKANSANTUOTTEEN YHTEYS ANNETTUUN KEHITYSAPUUN	33

4.1. Aineisto	33
4.2. BKT:n ja ODA:n kehitys 1980—2015	33
4.3. BKT:n ja ODA:n ristikorrelaatio	36
4.4. Grangerin kausaalisuustesti	36
4.5. Regressioanalyysi	38
5. JOHTOPÄÄTÖKSET	42
LÄHTEET	44
LIITTEET	
Liite 1. DAC-maat.	50
Liite 2. Kehitysmaat.	51
Liite 3. Suurimmat avunantajat 1960—2013.	52
Liite 4. Suurimmat avunsaajat 1960—2013.	52

KUVIOLUETTELO	sivu
Kuvio 1. Kehitysmaihin virtaavat rahavirrat.	13
Kuvio 2. Nettomääräinen virallinen kehitysapu 1960–2015.	16
Kuvio 3. Nettomääräinen nimellinen ODA maittain 2015.	17
Kuvio 4. Nettomääräisen ODA:n osuus kansantulosta 2015.	18
Kuvio 5. ODA:n jakautuminen sektoreittain vuosina 2000 & 2015.	24
Kuvio 6. Indeksi ODA:n kehityksestä vuosina 1980–2015.	34
Kuvio 7. ODA/BKT 1980–2015.	35
Kuvio 8. Ristikorrelaatio (ODA & BKT).	36

TAULUKKOLUETTELO	sivu
Taulukko 1. Suurimmat avun vastaanottajat 2014–2015.	23
Taulukko 2. Määräävät tekijät kehitysavun jakamisessa.	29
Taulukko 3. Antajien motiivit vertailussa.	31
Taulukko 4. BKT:n ja ODA:n kasvu prosentteina 1980–2015.	34
Taulukko 5. Grangerin kausaalisuustestin tulokset.	37
Taulukko 6. Yhden selittävän muuttujan regressiotulokset maittain.	38
Taulukko 7. Kahden selittävän muuttujan regressiotulokset maittain.	40

VAASAN YLIOPISTO**Kauppätieteellinen tiedekunta**

Tekijä:	Eetu Paakkanen	
Tutkielman nimi:	Kehitysavun antajan talouskasvun yhteys annettuun apuun	
Ohjaaja:	Petri Kuosmanen	
Tutkinto:	Kauppätieteiden maisteri	
Yksikkö:	Taloustieteen ja talousoikeuden yksikkö	
Koulutusohjelma:	Taloustieteen maisteriohjelma	
Aloitusvuosi:	2012	
Valmistumisvuosi:	2017	Sivumäärä: 52

TIIVISTELMÄ

Pro gradu -työssä tutkitaan virallisen kehitysavun antajamaiden talouskasvun muutosten yhteyttä annettuihin apumääriin lyhyellä aikavälillä. Lisäksi tutkielmassa pyritään antamaan kattava kuva virallisen kehitysavun allokointiin vaikuttavista tekijöistä ja antajien muista mahdollisista motiiveista.

Teoriaosassa tarjotaan kattava kuva Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) määrittelemästä virallisesta kehitysavusta ja tekijöistä joiden on todettu vaikuttavan avun allokointiin ja apumääriin. Empiirisessä osassa pyritään löytämään yhteys avunantajien bruttokansantuotteen muutosten ja annetun avun välille. Tarkasteltavia maita on 7 ja aikasarja-aineisto on vuosilta 1980–2015. Metodeina käytetään ristikorrelaatiota, Grangerin kausaalisuustestiä ja regressioanalyysia.

Regressioanalyysissa havaittiin tilastollisesti merkitsevä yhteys bruttokansantuotteen ja annetun virallisen kehitysavun välille vain yhdessä maassa seitsemästä. Tutkimuksen perusteella Suomen bruttokansantuotteen muutokset näyttäisivät ennakoivan kehitysavun muutoksia 1–2 vuoden viiveellä. Ristikorrelaation ja Grangerin kausaalisuustestin tulokset tukivat regressiotuloksia.

AVAINSANAT: kehitysyhteistyö, allokointi, talouskasvu

1. JOHDANTO

Virallista kehitysapua (Official development assistance = ODA) on jaettu yli 55-vuotisen taipaleensa aikana yli 4300 miljardia Yhdysvaltain dollaria (USD 2014) Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) alaisen kehitysapukomitean (DAC) toimesta. Avun julkilausuttu tehtävä on vaihtunut talouskasvun luomisesta äärimmäisen köyhyyden vähentämiseen, mutta kehitysapatutkimukset ovat suurilta osin tehty talouskasvun näkökulmasta. Historiallisesti ulkoisella avulla onkin kyetty tukemaan sekä Euroopan jälleenrakennusta toisen maailmansodan jälkeen että nostamaan Etelä-Korea köyhyydestä yhdeksi maailman kehittyneimmistä valtioista.

Julkilausuttujen syiden, kuten köyhyyden vähentämisen, lisäksi kehitysavun antajilla on omia kansallisia motiivejaan avun antamiselle. Avun motiivina voi toimia niin kaupalliset intressit kuin kansallinen turvallisuuskin. Kehitysavun antajien motiiveja, niiden reagoimista saajien tarpeisiin ja apumäärien allokoitumista onkin tutkittu kohtuullisen paljon. Tutkimuksissa on myös havaittu kylmällä sodalla olleen huomattavaa vaikutusta annettuihin apumääriin.

Suomen Ulkoasiainministeriö (2015) ilmoitti vuonna leikkaavansa huomattavasti kehitysyhteistyön määrärahoja vuosina 2016–2020 osana julkisen talouden tasapainotusohjelmaa. Samoin Suomi teki myös 90-luvun laman aikana (Akramov 2012). Tästä syntyi ajatus, voisiko avunantajan bruttokansantuotteen muutoksilla ennustaa tulevaisuudessa annettavan kehitysavun määriä ja vaikuttaako bruttokansantuotteen heilahtelu kehitysavun muutoksiin lyhyellä aikavälillä.

Empiirisen tutkimukseni tavoitteena onkin löytää yhteys antajamaiden bruttokansantuotteen muutosten ja annetun kehitysavun määrän välille. Tutkimus rajoittuu aikavälille 1980–2015 ja seitsemään maahan, jotka ovat USA, Japani, Ranska, Saksa, Yhdistynyt kuningaskunta, Ruotsi ja Suomi. Ilmiötä pyritään identifioimaan ristikorrelaation, Grangerin kausaalisuustestin ja regressioanalyysin avulla. Lisäksi tutkimustuloksia pyritään refleктоimaan aikaisempiin avun allokoitumista koskeneisiin tutkimuksiin. Tutkimus on kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus.

Aloitan työni tarkastelemalla virallisen kehitysavun lähtökohtia, määritelmiä ja toteumia (luku 2), jonka jälkeen luodaan katsaus kehitysavun saajiin ja avun al-

lokoitumiseen (luku 3). Luku 4 koostuu empiirisestä tutkimuksesta ja viimeisessä luvussa esitellään tutkimuksen johtopäätökset (luku 5). Työssäni sana kehitysapu viittaa poikkeuksetta tilastoituun viralliseen kehitysapuun eli ODA:aan, ellei toisin mainita.

2. VIRALLINEN KEHITYSAPU

Modernia kehitysapua tarkastellessa on ymmärrettävä kehitysavun historiallinen kehitys ja lähtökohdat. Kehitysavun tarjoaminen on ilmiönä melko uusi ja eri maiden intressit avun tarjoamiseen ovat olleet hyvinkin erilaisia aikojen saatossa. Kehitysapua voi myös jaotella monin tavoin, mutta työssäni se on jaoteltu viralliseen kehitysapuun (ODA) ja epäviralliseen, muuhun apuun. ODA, jota työssäni tarkastelen, sai alkunsa 60-luvun alussa eli noin 15 vuotta modernin kehitysapuajattelun syntymisen jälkeen. Aluksi luvussa käydään läpi ODA:n historia (2.1.), jonka jälkeen tutustutaan ODA:an liittyvään käsitteistöön (2.2.), ODA:n tilastointiin (2.3.), avunantajiin ja apumääriin (2.4.) sekä kehitysavun ja talouskasvun yhteyteen (2.5.) että kehitysapuun liittyviin ilmiöihin (2.6.).

2.1. Historia

Modernin kehitysavun takana on ajattelutavan muutos, joka lähti Yhdysvalloista heti toisen maailmansodan jälkeen. Vanhan, riistoksi luonnehditun, siirtomaa-ajattelun sijaan presidentti Harry Truman painotti virkaanastumispuheessaan uudenlaista tasavertaisempaa näkökulmaa, joka ottaisi paremmin huomioon myös alikehittyneen maan tarpeita. Syntyi developmentalistinen näkökulma, jossa alikehittyneestä maasta rakentui kehitysintervention kohde, kehitysmaa, jota myös aktiivisesti kehitetään. Kehityksesi miellettiin eritoten taloudellinen kasvu. Tarkoituksena ei ollut kuitenkaan vain antaa vastikkeetonta tukea kehitysmaille, vaan luoda suhde, joka tuottaisi hyvinvointia sekä antaja- että saajaosapuolelle. (Koponen, Lanki & Kervinen 2007: 54–63.)

Modernin kehitysavun juuret ulottuvat siis toisen maailmansodan jälkeiseen aikaan. Sen ensimmäisenä kohteena toimi Eurooppa, kun Yhdysvallat antoi Marshall-apuna yli 12 miljardia Yhdysvaltain dollaria läntisen Euroopan jälleenrakentamiseen (Office of The Historian 2017). Yhdysvalloille kehitysavusta kehkeytyikin erityisesti ulkopolitiikan jatke, jonka tehtävänä oli vahvistaa kohdemaiden taloutta. Tarkoitus oli näin luoda uusia markkinoita amerikkalaisille tuotteille, sekä vähentää kommunismin uhkaa. (Bandyopadhyay & Vermann 2013: 327.) Meneillään oleva kylmä sota vaikutti huomattavasti Yhdysvaltojen

haluun tarjota apua myös Euroopan ulkopuolisille maille. Kehitysavun suuri menestystarina, Etelä-Korea oli yksi näistä tärkeistä ulkopoliittisista kohteista, jota Yhdysvallat tuki voimakkaasti heti maan itsenäistyttyä Japanin miehityksen alta vuonna 1945 (Jiyoung 2011: 262–264).

Marshall-apua toteuttamaan perustettiin vuonna 1947 Euroopan taloudellinen yhteistyöjärjestö (OEEC), josta kehittyi vuonna 1961 OECD, joka koostuu nykyisin 34 jäsenmaasta. Kehitysapukomitea (DAC) on OECD:n ensimmäisiä alajaostoja ja se syntyi vastaamaan globaaleihin kehitysongelmiin sekä haasteisiin. Komitea koostuu nykyisin 29 jäsenmaasta ja Euroopan unionista (liite 1) ja se on luonut ODA:n määritelmän. DAC määrittelee äärimmäisen köyhyyden ja nälän vähentämisen tärkeimmäksi tehtäväkseen ja muita tehtäviä ovat esimerkiksi terveyden, koulutuksen ja naisten aseman parantaminen kehitysmaissa. Komitea pyrkii aktiivisesti kehittämään ODA:n muotoja ja se ylläpitää lukuisia tilastoja sekä valvoo ODA:n toteutumista. (OECD 2011: 10, 22–23.)

Toisen maailmansodan jälkeen perustettiin myös, tunnetut kansainväliset järjestöt, Maailmanpankki ja Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF). Maailmanpankin juuret ovat myös Euroopan jälleenrakennuksessa, mutta siitä kehittyi nopeasti kehitysmaita tukeva kehitysjärjestö. IMF taasen syntyi tarjoamaan apua valtioille, joilla oli ongelmia maksutaseensa suhteen. (Koponen ym. 2007: 31.) Kyseiset järjestöt toimivat DAC:n pysyvinä tarkkailijoina (OECD 2010: 8).

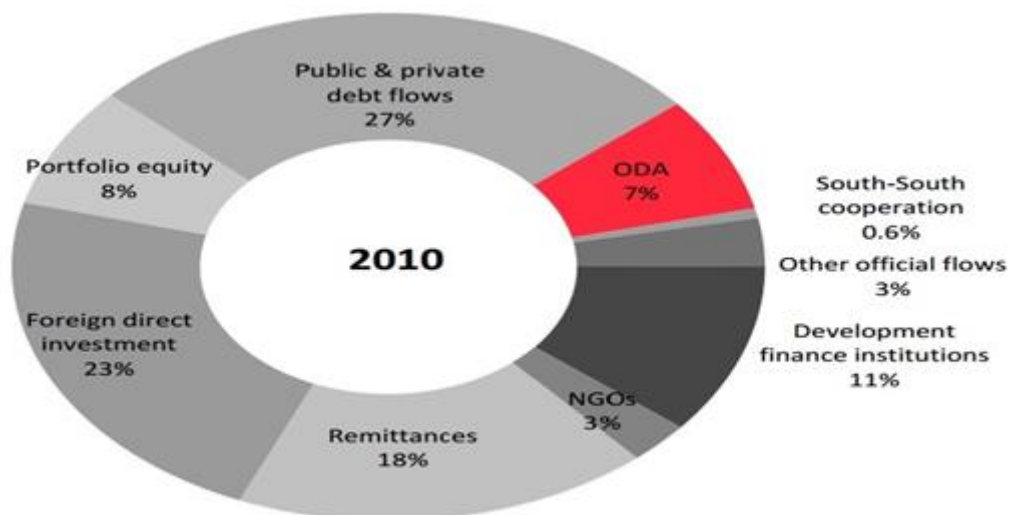
2.2. Käsitteitä

Alaluku 2.2.1. käsittelee erilaisia mahdollisuuksia kehitysavun jaotteluun ja havainnollistaa kehitysmaita virtaavia rahavirtoja. Alaluvussa 2.2.2. määritellään termit ODA ja kehitysmaa sekä tutustutaan ODA:n jakometodeihin.

2.2.1. Avun jaottelu

Kehitysavun voi karkeasti jakaa julkiseen ja yksityiseen apuun. Yksityinen apu on nimensä mukaan yksityisten ihmisten, ihmisryhmien tai kansalaisjärjestöjen tarjoamaa apua, kun taas julkinen apu tulee valtioilta. Näin ollen myös apua tarjoavien kansalaisjärjestön rahoitukseensa saama julkinen tuki lasketaan julkiseksi avuksi. Julkisen kehitysavun voi jakaa muuhun apuun ja viralliset ehdot

täyttävään ODA:an, joka tilastoidaan DAC:n toimesta. ODA:n voi jakaa bilateraaliseen eli kahdenkeskiseen apuun ja multilateraaliseen apuun, joka kulkeutuu kohdemaalle kansainvälisen monenkeskisten järjestön kuten YK-järjestöjen tai Maailmanpankin kautta. (Koponen ym. 2007: 340.)

Kuvio 1. Kehitysmaihin virtaavat rahavirrat (Development Initiatives 2012: 7).

Kuvio 1 havainnollistaa kehitysmaihin virtaavia rahavirtoja vuonna 2010. Rahavirtojen kokonaismäärä oli arviolta ainakin 1700 miljardia Yhdysvaltojen dollaria. Kehitysavun osuudet näistä rahavirroista olivat noin 13 %. ODA:a annettiin 7 %, muuta apua 3 % ja yksityistä apua 3 %. (Development Initiatives 2012: 7–8.)

2.2.2. Virallinen kehitysapu ja kehitysmaat

DAC on luonut tarkan määritelmän ODA:lle, jotta apu olisi vertailukelpoista ja antajamaat kykenisivät ilmoittamaan apusummansa oikein. Ensinnäkin kehitysapua vastaanottavan tahon on oltava DAC:n ylläpitämällä kehitysmaalistalla (liite 2), jotta apu voidaan merkitä ODA:ksi. Avun on oltava myös ensisijaisesti tarkoitettu kohdemaan talouden tai hyvinvoinnin kehittämiseen ja sen on oltava ehdoiltaan kevyttä. (OECD 2008.)

Humanitaarinen apu sekä lainat voivat olla virallista kehitysapua, mutta esimerkiksi kehitysmaalle myönnettävän lainan tulee olla markkinaehtoista lainaa halvempaa ja sisältää vähintään 25 % lahjoitusosuuden, jotta sen voi laskea ODA:ksi.

Sotilasapua, rauhanturvaamista, terrorismin vastaista työtä tai tapahtumien sekä henkilöiden sponsorointia ei lasketa ODA:ksi, mutta pakolaisten vastaanottamisesta aiheutuvat kulut kohdemaasta lasketaan ensimmäisen vuoden ajalta. (OECD 2008.) Hyväksytty humanitaarinen apu on määritelty avuksi, jonka tehtävänä on lievittää kärsimystä, pelastaa henkiä ja suojella ihmisarvoa. Lisäksi avun tulisi olla sopusoinnussa ihmisyyden, neutraalisuuden, puolueettomuuden, tasapuolisuuden ja riippumattomuuden kanssa. (OECD 2011.)

Koska ODA:a voi saada vain DAC:n kehitysmaalistalla oleva maa, on tärkeää ymmärtää, miten lista on muodostettu. DAC hyödyntää Maailmanpankin kansantulotilastoja ja se määrittelee näiden tilastojen perusteella kehitysmaat. Maat ovat jaettu neljään eri köyhyysluokkaan kansantulojensa perusteella ja DAC on luonut suosituksia annettavasta avusta luokkien välille. Esimerkiksi kaikista köyhimmälle luokalle kaikkea apua suositellaan annettavan lahjana. Listaa päivittäessä maat voivat siirtyä luokkien välillä tai poistua jopa kokonaan listalta, kuten Israel poistettiin vuonna 1997. Listalta siis poistetaan kohdemaan saavuttaessa tietyn tulotason. Tästä huolimatta osa listan avunsaajamaista ovat silti rikkaampia kuin köyhimmät avunantajat. On myös huomioitavaa, että kehitysmaalistalla olevien maiden keskinäiset erot bruttokansantulolla mitattuna voivat olla jopa 100 kertaiset. (Koponen ym. 2007: 40–43, 339.)

ODA:a voi antaa hyvinkin erilaisten instrumenttien kautta. Vastaanottajamaalle voidaan tarjota projektiapua, lainahelpotuksia, sektoriohjelmia ja budjettitukea. Projektiapua ovat esimerkiksi infrastruktuurihankkeet kuten koulujen tai teiden rakentaminen. Sektoriohjelmassa tuetaan maan jotain yksittäistä ministeriötä rahallisesti ja näin rahat allokoidaan esimerkiksi terveydenhuoltoon. Suorassa budjettituessa valtio saa suoraa rahoitusta budjettiinsa ilman ennalta määrättyä käyttötarkoitusta. (Koponen ym. 2007: 347–354.)

Budjettituki voi olla myös sidottua, jolloin antaja määrittää ehdot rahojen käytölle. Esimerkiksi ehtona avunsaannille voi olla, että avun kohdemaalla sitoutuu käyttämään saadut varat ostoihin vain avunantaja valtiosta. Edellä mainitun kaltainen apu on herättänyt kansainvälistä huolta muun muassa kauppaa vääristävän vaikutuksensa vuoksi ja DAC onkin pyrkinyt kitkemään avun tarjoamista viennin edistämistarkoituksessa. DAC:n tavoitteena onkin ollut lisätä sitomattoman avun käyttöä sidotun avun sijasta, lukuun ottamatta ruoka-apua. (Clay, Geddes & Natali 2009: 5–12.)

2.3. Tilastointi

Kuten luvussa 2.1. todettiin, DAC valvoo kehitysavun toteutumia ja ylläpitää tilastoja, mutta antajamaat ilmoittavat itse annetut apumääränsä. Tilastointia vaikeuttaa kuitenkin maiden eriävät käytännöt. Esimerkiksi apusummia lasketaan eri tavoilla vastaanotettujen turvapaikanhakijoiden osalta sekä velkojen armahtamisen tilastoinnista on löytynyt epäkohtia.

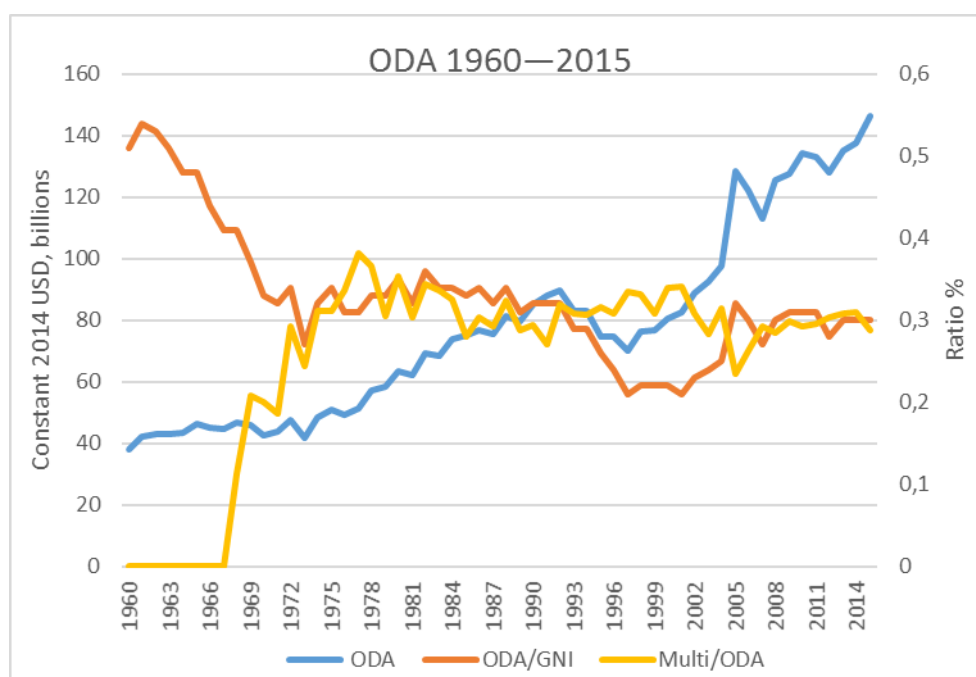
Vastaanotettujen turvapaikanhakijoiden osalta tilastointi on hyvin kirjavaa. Etelä-Korea ja Luxemburg eivät laske turvapaikanhakijoista aiheutuvia kustannuksia ollenkaan ODA:ansa. Muut, jotka laskevat, aloittavat kulujen laskeminen joko turvapaikkahakemuksen jättämisestä tai hyväksymisestä ja kulut tilastoidaan 12 kuukauden ajalta. Poikkeuksen muodostavat kuitenkin neljä maata: Yhdistynyt Kuningaskunta, Ranska, Belgia ja Portugali, jotka tilastoivat turvapaikanhakijoista aiheutuvat kulut vain ajalta, jolloin hakijat odottavat turvapaikkapäätöstä. (OECD 2016c.)

Velkojen armahtaminen vaikuttaa tilastoihin hieman yllättävää kautta. Kestämättömien velkojen armahtaminen on toki tarpeellista, jotta kehitysmaiden resursseja vapautuu kehityksen luomiseen ja köyhyyden vähentämiseen. Eurodad:in tutkimus kuitenkin osoittaa, että 85 % prosenttia armahdetuista veloista 2005–2009 on syntynyt markkinaehtoisista, kotimaansa vientiä edistävien, vientiluottolaitosten vientitakuista (export credit guarantees) eikä esimerkiksi kehityslainoista. Tällöin lainoista, joita ei ole ikinä tarkoitettukaan kehitykseen, muodostuu ODA:a armahtamisen kautta. Velat myös usein merkitään armahdettaessa kirja-arvon mukaan velkojen markkina-arvon sijaan. Käytäntö lisää armahtamisen vääristävä vaikutusta kehitysaputilastoissa entisestään. (Eurodad 2011: 7–12.)

Erilaisten ilmoituskäytäntöjen lisäksi kehitysaputilastoihin vaikuttavat ilmoitettuihin apumääriin sisällytetyt kuluerät, jotka eivät varsinaisesti hyödytä kohdemaata. Nancy Qian (2014) toteaa, että ilmoitetut apumäärät sisältävät huomattavan osuuden, joka ei ikinä saavu kohdemaahan vaan kuluu esimerkiksi antajamaan erinäisiin hallinto- ja kuljetuskustannuksiin. Antajamaan ilmoittama apusumma ei siis kuvasta realistisesti kohdemaan vastaanottamaa apua.

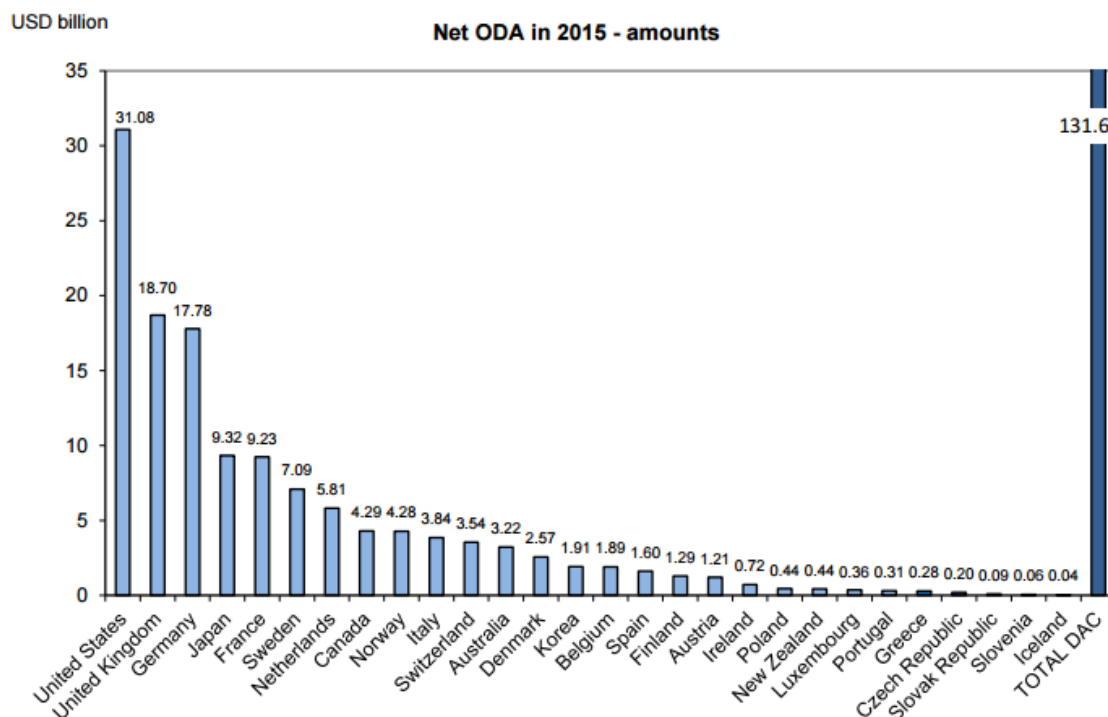
2.4. Määrät ja suurimmat avunantajat

Luvussa tarkastellaan aluksi DAC-maiden antaman ODA:n absoluuttisia määriä 1960–2015, jonka jälkeen käsitellään suurimpia avunantajia ja avunantajien ODA:n osuutta kansantuloon.

Kuvio 2. Nettomääräinen virallinen kehitysapu 1960–2015 (OECD 2017).

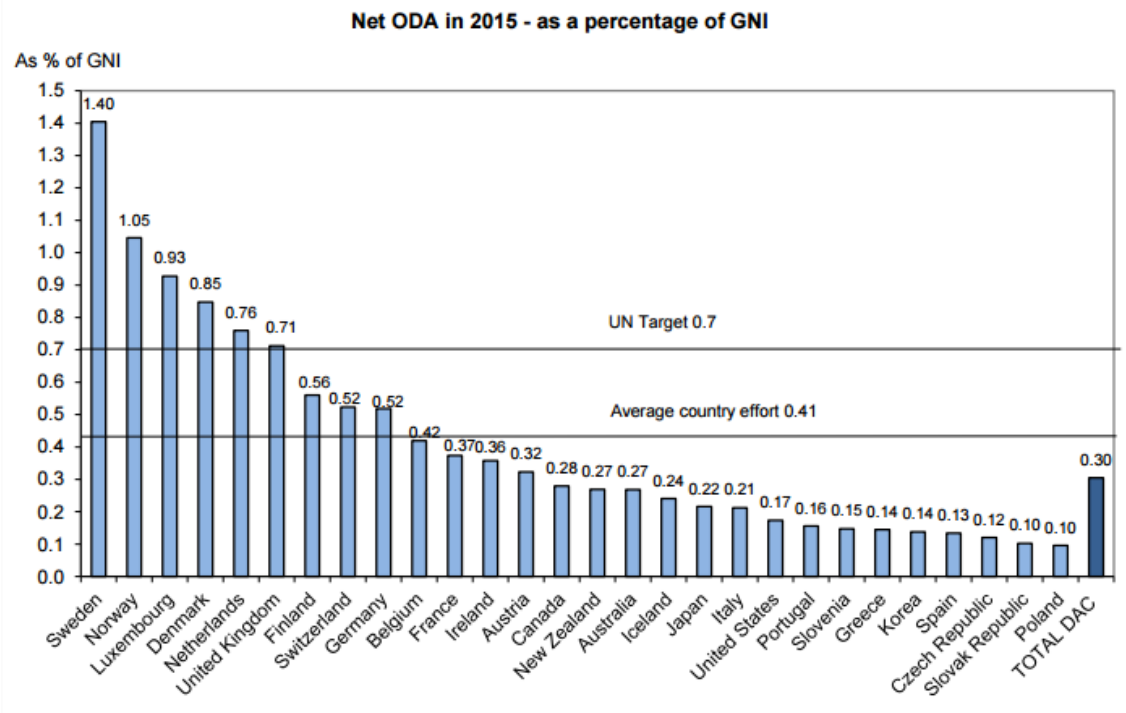
Kuvio 2 osoittaa ODA:n kasvaneen määrällisesti erittäin paljon. Keskimääräinen vuotuinen kasvu oli 2,5 % ja ajanjakson yhteenlaskettu apu ylitti 4332 miljardia Yhdysvaltojen dollaria (USD 2014). Kun apua jaettiin vuonna 1960 38,19 miljardia dollaria (USD 2014), oli se kasvanut vuoteen 2015 mennessä peräti 146,54 miljardiin (USD 2014). Kun avun määrä suhteutetaan antajamaiden kansantuloon, ODA:n prosentuaalinen osuus antajamaiden kansantulosta on tosin vähentynyt huomattavasti. Jakokanavissa muutokset ovat olleet suhteellisen pieniä. Multilateraalisen avun vakiinnutettua paikkansa apupaletissa 1970-luvulla, järjestöille myönnettävän avun osuus on stabilisoitunut noin 30 prosenttiin kokonaisavusta.

Kuvio 3. Nettomääräinen nimellinen ODA maittain 2015 (OECD 2016b).

Kuvio 3 havainnollistaa DAC-maiden jakamia apumääriä vuonna 2015. Suurimpana avunantajana toimi ylivoimaisesti Yhdysvallat. On huomioitavaa, että kuuden suurimman avunantajan apu muodosti yli 65 % kokonaisavusta. Aikaisempiin vuosiin verrattuna kyseinen kuvaaja ei juurikaan sisällä muutoksia.

Vuosien 1960–2013 aikana 10 suurimman lahjoittajan lista onkin elänyt vain hieman ja Yhdysvallat on ollut määrällisesti selvästi suurin lahjoittaja, lukuun ottamatta 90-lukua, jolloin suurimpana lahjoittajana toimi Japani. Ajanjakson yhteenlaskettuna viitenä suurimpana lahjoittajana ovat toimineet Yhdysvallat, Japani, Ranska, Saksa ja Yhdistynyt Kuningaskunta. Yhdistyneen Kuningaskunnan ja Ruotsin osuuksissa on ajanjaksolla havaittavissa selvää kasvua ja Yhdysvaltojen osuus avusta on vuosikymmenten aikana laskenut (liite 3). (Qian 2014: 1,11,36.)

Kuvio 4. Nettomääräisen ODA:n osuus kansantulosta 2015 (OECD 2016c).

Kuvio 4 ilmentää maiden ODA:n suhdetta kansantuloon. Vain kuusi maata on saavuttanut 0,7 % ODA/GNI -tavoitteen. Tämä 0,7 % minimitalavoite perustuu vuoden 1970 Yhdistyneiden kansakuntien (YK) yleiskokouksen kehittyneille maille asettamaan tavoitteeseen ja vuonna 2005 16 DAC-maata sitoutuivat nostamaan kehitysapunsa suhteen vähintään 0,7 % kansantulostaan viimeistään vuoden 2015 aikana (Qian 2014: 1,11,36). 10 maata, jotka eivät päässeet tavoitteeseen ovat Belgia, Suomi, Irlanti, Ranska, Saksa, Portugali, Espanja, Itävalta, Italia ja Kreikka. Suurista avunantajista Yhdysvallat, Japani ja Kanada eivät sitoutu- neet tavoitteeseen. (Development Initiatives 2013.)

2.5. Kehitysapu ja talouskasvu

”Taloushistoria opettaa, ettei eriarvoisuuden kasvu johdu talouskasvusta, vaan pikemminkin kasvun puuttumisesta. Kaikissa maissa, jotka ovat päässeet kasvuun osallisiksi, elintaso on noussut nopeammin kuin jo aiemmin kasvuun kiinni päässeissä maissa.” (Pohjola 2008: 152.)

Vaikka kehitysavun päätarkoitus onkin siirtynyt talouskasvun luomisesta äärimmäisen köyhyyden vähentämiseen, tutkimukset on monesti laadittu juuri talouskasvun näkökulmasta. Näkökulma on sikäli looginen, sillä juuri talouskasvun on todettu nostavan maan elintaso, kuten Pohjola (2008) edellä toteaa. Vaikka avun ja kasvun välisiä kehitysapututkimuksia on tehty jo 60-luvulla, vasta viimeisen kymmenen vuoden aikana on löydetty johdonmukaisesti tilastollisesti merkitseviä yhteyksiä avun ja kasvun välille, joita ei ole kumottu. Tämä on sikäli yllättävää, sillä kehitysavulla on ollut historiansa aikana suuria menestystarinoita. Maailmanpankin entinen johtava ekonomisti William Easterly (2003: 36) nostaa esille maakohtaisesti Ugandan, Taiwanin ja Etelä-Korean, sekä sektorikohtaisesti isorokon hävittämisen ja jokisokeuden poistamisen lähes kokonaan

Avun ja kasvun yhteyden aikaisempi löytymättömyys johtuu osittain datan puutteesta ja yhteyden huonosta ymmärtämisestä. 1960–1980-luvuilla tutkimuksia varjosti datan rajoitettu saatavuus ja huomattava debatti mekanismeista, joilla apu vaikuttaisi talouskasvuun (Easterly 2003: 22). Hansen & Tarp (2000) totesivat aikansa tutkimuksista, että maiden välisillä regressioilla aikaansaadut tutkimustulokset ovat riippuvaisia mallien epälineaarisuuksien huonosta ymmärtämisestä ja kriittisten metodien valinnasta. Parempaa teoreettista ymmärrystä ”apu-investointi-kasvu” prosessista tarvitaan, ennen kuin voidaan tuottaa tyydyttäviä empiirisiä määritelmiä ja muodostaa käyttökelpoisia testattavia hypoteeseja. Tuoreissa tutkimuksissa (Minoiu & Reddy 2009; Akramov 2012; Ardnt ym. 2014) avun ja kasvun välille on löydetty positiivinen yhteys pitkällä aikavälillä. Apu on tutkimuksissa vaikuttanut talouskasvuun pääoman kertymisen kautta.

2.6. Kehitysapuun liitettyjä ilmiöitä ja kritiikkiä

Keskustelu kehitysavun tehokkuudesta kehityksen luoja on käynyt kiivaana vuosikymmenien ajan ja valloillaan on kaksi kilpailevaa näkökulmaa. Ensimmäisen näkökulman mukaan kehitysapu on edistänyt kehitystä ja vähentänyt köyhyyttä, vaikkakin aputoimet ovat joskus epäonnistuneet. Köyhyyden poistaminen vaatisi kuitenkin kehitysavun merkittävää kasvattamista. Toisen näkökulman mukaan kehitysapu on ennemminkin yksi osa vähemmän kehittyneiden maiden ongelmista, kun ratkaisu näihin ongelmiin. Jälkimmäisen näkökulman kannalla ovat olleet tunnetut taloustieteilijät kuten Milton Friedman ja Peter Bauer. (Akramov 2012: 1–12.)

Peter Bauerin (1969: 86–94) mukaan tulisi huomioida, että kehitysapu voi olla haitallista, koska se saattaa edistää epätoivottuja käytäntöjä ja lisätä hallinnon valtaa entisestään. Kehitysapu ei ole myöskään järin tehokas keino kehityksen luoja, koska sillä ei pystytä vaikuttamaan niihin perustekijöihin, jotka juuri vammauttavat kehitykseen materiaalista kehitystä. Boonen (1995) mukaan maille annettu kehitysapu allokoidaan usein maan poliittiselle eliitille ja se kasvattaa lähinnä kohdemaan julkista kulutusta sekä hallintoa.

Kehitysapu voi myös luoda korruptiota (Svensson 2000), heikentää kohdemaan demokratiaa (Djankov, Montalvo & Querol 2005), aiheuttaa Hollannin tautia (Rajan & Subramanian 2011), ruokkia meneillään olevia konflikteja sekä lisätä niiden kestoa (Nunn & Qian 2014). Qian (2014) painottaa myös, että virallisen kehitysavun tämänhetkinen julkilausuttu päätarkoitus eli äärimmäisen köyhyyden vähentäminen, ei ole toteutunut ainakaan resurssien jaon suhteen, sillä vuosittain (1960–2013) vain 1,69–5,25 % kaikista kehitysapurahoista on kohdentunut maille, jotka kuuluvat maailman köyhimpään viidennekseen.

Lisäksi apua tarkastellessa on tärkeää huomioida, että kehitysmaiden kirjo on hyvin heterogeeninen ja apumäärät vaihtelevat huomattavasti, joten avun vaikutuksetkin ovat luonnollisesti hyvin erilaisia. Kohdemaata voi yleensä myös omilla toimillaan vaikuttaa huomattavasti avun lopputulokseen ja onnistumiseen, vaikka apu olisikin sidottu tiettyyn tarkoitukseen. Koponen ym. (2007: 347) huomauttavatkin, että loppujen lopuksi kaiken kehitysmaalle annettavan avun voi

mieltää liukuvaksi, koska esimerkiksi koulutukseen sidottu apu vapauttaa kohdemaan resursseja. Tällöin kohdema voi käyttää vapautuneet resurssit vaikkapa asevarusteluun.

Vaikkakin kehitysavussa on havaittu tiettyjä ongelmia, tuoreissa tutkimuksissa kehitysavun on nähty olevan talouskasvua luovaa (luku 2.5.). Kehitysavun puolestapuhuja Finn Tarp (2009) kuitenkin toteaa, että lähes kaikki osanottajat apukasvu keskustelussa tunnistavat, että kehitysapu voisi toimia paremmin erityisesti tuottavuuden kasvattamisen osalta. Haasteena on lisätä kehitysavun tehokkuutta, jotta köyhien maiden elinolosuhteet paranisivat huomattavasti. Historia on osoittanut, että avulla voidaan saada aikaan huomattavaa kehitystä, kuten esimerkiksi Etelä-Koreassa, Mosambikissa ja Taiwanissa.

3. KEHITYSAVUN ALLOKOINTI JA ANTAJIEN MOTIIVIT

Luvun tarkoituksena on luoda kattava kuva kehitysavun allokointiperusteista ja antajien motiiveista. Jokaisella maalla on julkilausutut tavoitteensa ja syynsä kehitysavulle, mutta tutkimuksissa on tultu tulokseen, että monesti avun perusteena eivät ole julkilausutut tavoitteet kuten äärimmäisen köyhyyden vähentäminen tai talouskasvun luominen vaan antajien omat intressit.

Kehitysapu osana ulkopolitiikkaa ei ehkä istu DAC:n ensisijaiseen tehtävään, äärimmäisen köyhyyden vähentämiseen, mutta on hyvin linjassa ensimmäisessä luvussa mainittujen virallisen kehitysavun historiallisten perusteiden kanssa, jolloin myöntämisen perustana monelle suurelle maalle näyttäytyivätkin juuri antajamaan intressit. Suurimmat ristiriidat virallisen kehitysavun jakamisessa muodostuvatkin juuri DAC:n tehtävistä ja ODA:n määritelmästä. Julkilausutut tavoitteet avun ensisijaisesta tarkoituksesta eivät ole aina linjassa avunantajien tekojen kanssa. Koponen ym. (2011: 337–338) kirjoittavatkin avun kaksoisluonteesta, jossa niin saajalla kuin antajalla on omia piilotettuja pyrkimyksiään sekä tavoitteita julkilausuttujen tavoitteiden ohessa. Lisäksi saaja- ja antajaosapuolen yksittäisillä ihmisillä sekä ryhmillä voi olla omia intressejään avun suhteen, jotka voivat olla myös ristiriidassa toistensa suhteen.

Luvussa antajien motiiveja pyritäänkin ymmärtämään laaja-alaisesti. Aluksi tutustutaan suurimpiin avunsaajiin ja avun sektorikohtaiseen jakautumiseen (3.1.), jonka jälkeen paneudutaan antajien motiiveihin (3.2.) ja lopuksi tarkastellaan kylmän sodan vaikutusta kehitysavun jakamiseen Afrikassa (3.3.). Alaluku 3.3. havainnollistaa tehokkaasti, kuinka nopeasti antajien motiivit ja painotukset avulle voivat muuttua.

3.1. Suurimmat avunsaajat ja apu sektoreittain

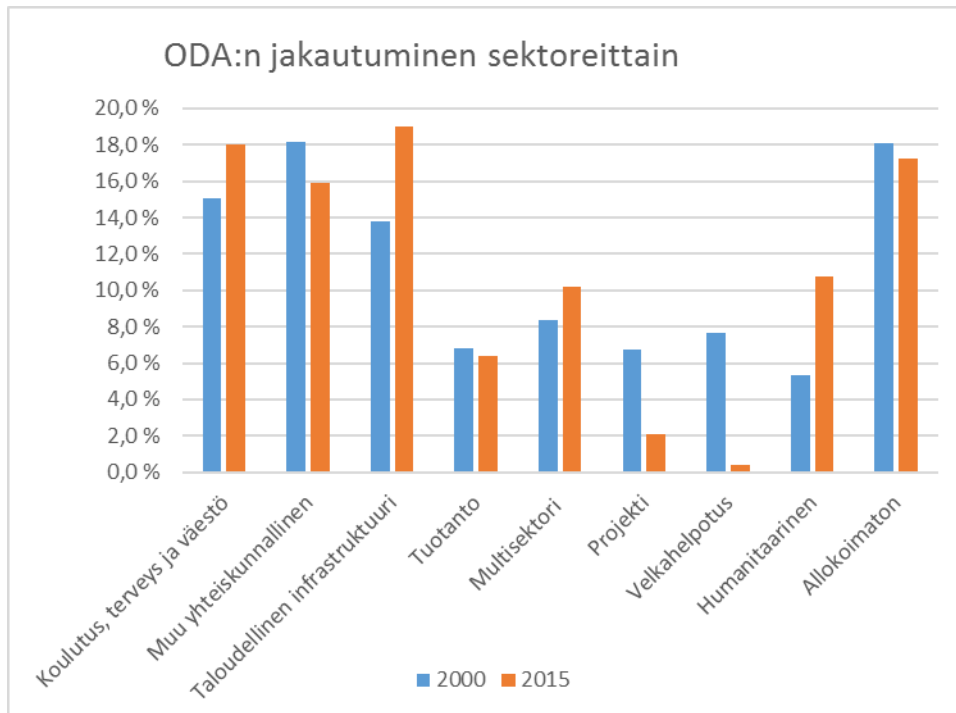
Luvussa tutustutaan kymmeneen suurimpaan avunsaajaan ja tarkastellaan apua sektorikohtaisesti. Tuoreissa kehitysapututkimuksissa apua onkin usein tarkasteltu sektorikohtaisesti, jotta apumäärien vaikutuksia voidaan tarkastella yksityiskohtaisemmin. Aikaisemmin dataa ei eroteltu ja tutkimukset jouduttiin tekemään aggregaattidatalla, vaikka apu koostuu hyvin erilaisista komponenteista.

Taulukko 1. Suurimmat avun vastaanottajat 2014–2015 (OECD 2016a).

	(milj. USD)
1. Afganistan	3828
2. Intia	3179
3. Vietnam	2623
4. Etiopia	1916
5. Indonesia	1910
6. Pakistan	1883
7. Syyria	1721
8. Kenia	1693
9. Jordania	1625
10. Etelä-Sudan	1517

Taulukossa 1 on listattu 10 suurinta avunsaajaa vuosina 2014–2015 ja niiden saama apumäärä keskimäärin. Vuosiin 2010–2013 (liite 4) nähden muutoksia on tapahtunut hieman. Syyria, Etelä-Sudan ja Jordania ovat nousseet listalle, kun taas Kongon Demokraattinen Tasavalta, Turkki ja Gazan alue ovat pudonneet listalta. On huomioitavaa, että kehitysavun suurimmissa saajamaissa on tapahtunut todella paljon muutoksia välillä 1960–2013. Suurimmat avunsaajat ovat vuosikymmenten välillä vaihdelleet merkittävästi, vaikkakin esimerkiksi Intia on ollut kymmenen suurimman avunsaajan joukossa koko tarkasteluajan.

Yhdysvaltojen rooli suurimpana antajamaana näkyy selvästi eri vuosikymmenten suurimmissa avunsaajissa. Maakohtaisesti Yhdysvallat on painottanut 2000-luvulle asti apuaan voimakkaasti muutamiin ulkopoliittisesti merkitseviin maihin, esimerkiksi Israeliin ja Egyptiin. 1990-luvulla Neuvostoliiton romahtamisen jälkeen Yhdysvaltojen apusummat monelle maalle laskivat huomattavasti ja Japanista tuli suurin avunantaja, joka vaikutti osaltaan 1990-luvun suurimpiin avunsaajiin. Vuoden 2001 terrori-iskujen jälkeen Yhdysvallat painottivat apuaan Irakin ja Afganistanin jälleenrakennukseen osana terrorismin vastaisia toimiaan. (Tarnoff & Lawson 2016.) Tämä painotus on havaittavissa selkeästi myös liitteessä 4.

Kuvio 5. ODA:n jakautuminen sektoreittain vuosina 2000 & 2015 (OECD 2017).

Kuvio 5:ssä on avun prosentuaalinen sektorikohtainen jakautuminen vuosina 2000 & 2015. Apusektoreissa on tapahtunut huomattavaa muutosta vuoteen 2000 verrattuna. Projektiapu ja kiistanalaiset velkahelpotukset ovat vähentyneet todella merkittävästi ja ne muodostavatkin enää hyvin pienen osan avusta. Humanitaariseen ja taloudelliseen infrastruktuuriin kohdennetun avun osuus on taa-sen tämän myötä kasvanut. (OECD 2017.)

3.2. Antajien motiivit

Luvussa tarkastellaan aluksi näkökulmia avunantamiselle ja avun lähtökohtia. Seuraavaksi esitellään aikaisempia tutkimuksia avun allokoinnista ja tutustutaan tutkimuksissa esiin tulleisiin ilmiöihin (3.2.1.). Tämän jälkeen perehdytään tuoreempiin tutkimuksiin avun jakoperusteista Yhdysvaltojen, Ranskan ja Japanin osalta (3.2.2.). Luvun tarkoituksena on raottaa maiden nykyisiä lähtökohtia avulle.

Antajien motiivit ovat vaihdelleet vuosikymmenten saatossa paljonkin ja erityisesti kylmä sota vaikutti annetun avun perimmäisiin syihin. Kaksi 2000-luvun tutkimuksissa usein tarkasteltua näkökulmaa avun tarjoamiseen ovat olleet konstruktiiivinen ja realistinen näkökulma, mutta lisäksi on olemassa tuorempi strateginen lähestymistapa (Nielsen 2010).

Konstruktiiivinen näkökulma lähtee ajatuksesta, että kehittyneet maat vastaavat alikehittyneiden maiden tarpeeseen, koska maiden oma identiteetti rakentuu auttamiselle. Tämä identiteetti määräytyy valtiolle, kun maan kansalaiset pitävät kansainvälistä auttamista ja resurssien uudelleen jakoa tärkeänä. Tämä taas johtaa saajalähtöiseen ajatteluun. Realistinen näkökulma lähtee päinvastaisesta ajatuksesta, että apu johtuu pääosin antajan tarpeista ja antajat tavoittelevat avulla lähinnä omia intressejään. Strategisen näkökulman mukaan avunantajat antavat sekä omista intresseistään, että saajien tarpeiden mukaan. Auttamalla muita, auttavat itseäsi. (Nielsen 2010).

Aikaisemmissa tutkimuksissa antajien intressit ja saajan tarpeet on nähty toisensa poissulkevinä tekijöinä, lukuun ottamatta strategista näkökulmaa. Nielsenin (2010) tutkimuksen pohjalta vaikuttaa siltä, että poissulkevuutta ei ole. Enemmänkin vaikuttaisi, että lahjoittajat ovat herkempiä niiden maiden tarpeille, jotka ovat antajan kannalta kaikkein tärkeimpiä. Monet maat saattavat siis vastata pääosin niiden saajien tarpeisiin, joihin heillä on läheisiä siteitä, kuten Yhdysvallat tekee. Lisäksi on hyvä huomioida, että antajien preferenssit jakotavoissa voivat muuttua vuosien aikana.

Avun voi siis jakaa pääosin antaja- tai saajalähtöiseksi. Saajalähtöinen apu lähtee kohdemaan tarpeesta ja antajalähtöisessä avussa motivaationa toimii antajan taloudelliset tai strategiset intressit kohdemaassa. (McKinley & Little 1977, 1978; Alesina & Dollar 2000; Schraeder, Hook & Taylor 1998; Burnside & Dollar 1997). Saajalähtöisen avun on todettu toimivan lähtökohtaisesti antajalähtöistä apua paremmin (Burnside & Dollar 1997; Minoiu & Reddy 2009), mutta antajalähtöisyys ei tee avusta automaattisesti tehotonta tai huonoa. Yhdysvallat tuki Etelä-Koreaa voimakkaasti lähinnä omista geopoliittisista ja ideologisista syistä (Jiyoung 2011), mutta Etelä-Koreasta kuoriutui silti kehitysavun suurin menestystarina.

Etelä-Korean tapaus painottaa tosin sekä läheistä antajan ja saajan suhdetta että kohdemaan omien toimien vaikutusta avun onnistuneeseen lopputulokseen

(Jiyoung 2011: 282–284). Aina kuitenkin kohdemaan hallitus ei ole halukas tai kykenevä allokoimaan saatuja resursseja esimerkiksi köyhyyden poistamiseen ja laaja-alaisempi ymmärrys antajan ja saajan suhteista olisi hyödyllistä tulevaisuudessa (Tarp 2006: 48).

Humanitaarinen apukin näyttäisi osittain seuraavan Nielsenin (2010) havaintoa avun herkkyydestä suhteesta antajamaan intresseihin. Neil Narang (2016) tutki humanitaarisen avun allokoitumista maihin, joissa on meneillään sisällissota. Konfliktin aikana humanitaarista apua ohjautuu konfliktimaihin ja apu lähtee humanitaarista näkökulmista sekä saajan akuuteista tarpeista. Akuutin sotatilan loputtua tilanne muuttuu ja DAC-maiden apu allokoituu jälleen niille maille, joihin antajilla on strategisia tai poliittisia intressejä.

Humanitaarisen avun perustanakaan ei näytä tosin aina olevan edes saajan tarve. Nunn & Qian (2014: 1630–1652) tekivät tutkimuksen, jossa selvitettiin konfliktien ja Yhdysvaltojen ruoka-avun yhteyttä. Tutkimuksessaan he määrittelevät Yhdysvaltojen ruoka-avun antajalähtöiseksi, jossa apu rakentuu maiden tuotantoylijäämään hävittämisestä ruoka-avun muodossa ennemmin kuin saajamaiden tarpeiden mukaan.

3.2.1. Aikaisempia tutkimuksia

David Dollarin ja Alberto Alesinan (2000) tutkivat virallisen bilateraalisin avun määriä ja kohdemaita 1970–1994. Tutkimuksessaan he huomasivat, että erityisesti Pohjoismaat jakoivat apua avunsaajamaiden alhaisen tulotason, hyvien instituutioiden ja käytäntöjen sekä maiden avoimuuden mukaan. Kolme suurinta bilateraalista avunantajaa USA, Ranska ja Japani antoivat yli puolet kaikesta annetusta avusta, mutta he jakoivat apua ennen kaikkea omista strategisista syistään. USA jakoi esimerkiksi 1/3 osan avustaan liittolaisilleen Egyptille ja Israelille, Ranska jakoi suuren osan avustaan entisille siirtomaillensa ja Japanin apuun vaikutti kohdemaan yhtenäinen äänestyskäyttäytyminen Japanin kanssa YK:n yleiskokouksessa. Yhdysvaltojen ja Ranskan osalta tutkimus on hyvin linjassa aikaisempien tutkimusten kuten McKinlayn ja Littlen (1977, 1978) tutkimusten kanssa.

Japanille ja Ranskalle avun allokoimiseen ei juuri vaikuttanut kohdemaan köyhyys tai hyvien käytäntöjen noudattaminen. Erityisen silmiinpistävää oli Ranskan entisille siirtomaille allokoituvat varat. Epädemokraattiset entiset siirtomaat saivat keskimäärin kaksi kertaa enemmän apua kuin demokraattiset entiset siirtomaat. (Alesina & Dollar 2000.) Ranskan osalta havainto on linjassa Schraeder ym. (1998) tutkimuksen kanssa, jossa Ranskan huomattiin suosivan entisten siirtomaiden ranskamielisiä eliittejä demokratioiden sijaan.

Camilia Minoiu ja Sanjay Reddy (2009) käyttivät tutkimuksessaan apuna aikaisempia avun allokaatioon liittyviä tutkimuksia kuten Alesina & Dollar (2000). He jaottelivat kehitysavun kahteen osaan: kehitystä luovaan (developmental aid DA) ja muuhun apuun (Non-developmental aid NDA). Aputyyppien jaottelu näihin kahteen lokeroon ei ole yksinkertaista eikä aina täysin mahdollistakaan datan vähyyden vuoksi. Ryhmittelemällä kuitenkin avunantajat intressien mukaan saatiin tulokseksi, että pohjoisten maiden antama apu, joka lähtee pääosin kohdemaiden kehittämisen lähtökohdasta, oli onnistunut luonut talouskasvua.

Tutkimuksissa on tullut esille myös avun mahdollinen endogeenisuus. Avun endogeenisuudella tarkoitetaan, että apuvirrat allokoituisivat pääosin maille, joilla menee jo ennestään joko erityisen huonosti tai erityisen hyvin. Näin ollen esimerkiksi avun ja talouskasvun välille saattaa muodostua virheellinen näennäinen korrelaatio. Maille, jotka ovat onnistuneet luomaan talouskasvua, ryhdytään siis tarjoamaan enemmän apua ja apu näyttäytyy näin todellista tehokkaampana. (Rajan & Subramanian: 2008: 2,6.)

3.2.2. Tuoreita tutkimuksia

Yhdysvalloille avun päätarkoituksena on yhä kansallinen turvallisuus. Kommunismien torjumisen sijaan, apu keskittyy nykyisin terrorismin torjuntaan (Tarnoff & Lawson 2016.) Sotilasavustusta ja terrorismin vastaista suoraa toimintaa ei laskea ODA:ksi kuten aikaisemmin todettiin, mutta maat saivat huomattavasti apua myös ODA:na (liite 3). Strategiset ja ulkopoliittiset syyt painottuvat yhä Yhdysvaltojen avussa kuten Alesina & Dollarin (2000) tutkimuksessa.

Japanin apu määräytyy yhä pääosin Japanin omista taloudellisista, strategisista ja diplomaattisista syistä. Viimeisinä vuosina erityisesti taloudelliset painotukset ovat määritelleet avun ohjautumista. Japanin ODA on viime vuosina linkittynyt

Vietnamin, Indonesian ja Intian suuriin infrastruktuurihankkeisiin, jotka ovat tarjonneet merkittäviä bisnesmahdollisuuksia japanilaisille yrityksille suurten projektien muodossa. Vuosien 2012–2013 aikana Japanin apubudjetista lähes kolmannes ohjautui näille maille. (Jain 2014.)

Ranskan osalta muutokset Alesina & Dollarin (2000) tutkimukseen ovat hyvin vähäiset. Ranska on nykyisin itse määritellyt apunsa ohjautumaan pääosin ranskankielisille maille, joista lähes kaikki ovat Ranskan entisiä siirtomaita. Avun julkisena päätarkoituksena onkin mainittu köyhyyden vähentäminen kyseisissä maissa (France Diplomatie 2017). Ei ole mitään syytä olettaa, että Ranskan poliittiset intressit olisivat vähentyneet kyseisissä maissa.

3.3. Kylmän sodan vaikutus antajien motiiveihin

Kylmä sota on vaikuttanut apumääriin, avun allokoitumiseen ja antajien motiiveihin huomattavasti. Erityisesti tämä näkyi Yhdysvaltojen politiikassa (Tarnoff & Lawson 2016). Alaluvuissa 3.4.1. ja 3.4.2. käsitellään Yhdysvaltojen lisäksi, Japanin, Ranskan ja Ruotsin avun motiiveja kylmän sodan aikana ja sen jälkeen Afrikassa. Tutkimukset havainnoivat hyvin antajien intressien vaihtelua alueellisesti globaalin poliittisen mullistuksen seurauksena.

3.3.1. Antajien motiivit 1980–1989

Schraeder ym. (1998) tutkivat Yhdysvaltojen, Japanin, Ranskan ja Ruotsin apuvirtojen ohjautumista 36 Afrikan maahan 1980–1989. Heidän mukaansa ajanjaksoilla on ollut valloillaan neljä kilpailevaa paradigmaa kehitysavun antajien motiiveille: Idealismi, realismi, neorealismi ja neomarxismi.

Idealistisen näkökulman mukaan hallitukset jakavat apua erityisesti humanitaarisista syistä ja avun rooli kohdemaan kehityksessä nähdään tärkeänä. Realistinen näkökulma painottaa antajamaiden strategisia intressejä kuten kansallista turvallisuutta. Neorealistinen näkökulman mukaan strategiset syyt ovat olemassa, mutta antajien fokus on taloudellisissa intresseissä. Neomarxilainen käsitys lähtee ajatuksesta, että kehitysavulla vahvistetaan antaja- ja saajamaiden eliittien asemaa. Lisäksi avun katsotaan joko säilyttävän tai lisäävän rikkaan pohjoisen ja köyhän etelän taloudellista eriarvoisuutta. (Schraeder ym. 1998)

Taulukko 2. Määräävät tekijät kehitysavun jakamisessa (Schraeder ym. 1998: 303).

	Humanitaarinen tarve	Strateginen tärkeys	Taloudellinen potentiaali	Kulttuurinen samankaltaisuus	Ideologiset syyt	Alueelliset seikat
IR-teoria						
Realismi		X				
Neorealismi		X	X			
Idealismi	X					
Neomarxismi			X			
Kvalitatiivinen tutkimus						
Yhdysvallat		X			X	
Japani			X			
Ruotsi	X				X	X
Ranska			X	X		
Kvantitatiivinen tutkimus						
Yhdysvallat		X				
Japani			X			
Ruotsi	X					
Ranska			X			

IR-teoria = international relations theory (4 paradigmaa).

Taulukko 2 on Schraederin ym. (1998) tekemän kirjallisuuskatsauksen pohjalta luoma taulukko aikaisemmissa tutkimuksissa löydetyistä pääsivistä kehitysavun jakamiseen. Määräävät tekijät on taulukoitu paradigmojen (IR-teoria) ja neljää maata koskevien kvantitatiivisten ja kvalitatiivisten tutkimuksien mukaan. Omassa tutkimuksessaan he jakoivat perusteet antajien jakamalle kehitysavulle kuuteen osaan juuri edellä kuvatulla tavalla. Hypoteesit olivat, että antajamaat allokoivat apua kohdemaahan humanitaarisen tarpeen, strategisen tärkeyden, taloudellisen potentiaalin, kulttuurillisen samankaltaisuuden, ideologisen asennoitumisen tai alueellisten syiden vuoksi.

Humanitaarinen tarve perustui tutkimuksessa alhaiseen eliniän odotteeseen ja alhaiseen päivittäiseen kalorinsaantiin kohdemaassa. Strateginen tärkeys linkittyi kansalliseen turvallisuuteen ja sitä tutkittiin kohdemaan ja lahjoittajan välisen sotilasyhteistyön sekä kohdemaan armeijan koon ja puolustusmäärärahojen

kautta. Taloudellista potentiaalia mitattiin bruttokansantuotteella per henkilö ja lahjoittajamaan tuonnin osuudella kokonaistuonnista. Kulttuurinen samankaltaisuus kuvasti entistä siirtomaasuhdetta. Ideologinen asennoituminen jaoteltiin marxistiseen, sosialistiseen ja kapitalistiseen näkemykseen. Alueellisten syiden osalta tarkasteltiin, allokoituuko apu tietylle maantieteelliselle alueelle. Tällöin avun allokoitumiseen vaikuttaisi alueen yhtenäisyys (uskonto, luonnonvarat, historia). Afrikka jaettiin Pohjois-, Keski-, Itä-, Länsi- ja eteläiseen Afrikkaan. (Schraeder ym. 1998: 294—307.)

Tutkimuksesta selvisi, että Yhdysvaltojen apu allokoitui pääosin strategisista ja ideologisista syistä, jotka liittyivät kylmään sotaan (avusta 88 % allokoitui kapitalistisille maille), mutta taloudellisella potentiaalilla oli myös vaikutusta. Japanilla oli vahvat taloudelliset intressit ja apu suuntautuikin pääosin maille, joilla oli paljon Japanille tärkeitä raaka-aineita kuten kuparia, uraania ja kromia tai maille, joilla oli suuret sisämarkkinat kuten Nigerialla ja Kenialla. Japanin apu suuntautui myös kapitalistisille maille, mutta lähinnä parempien kaupankäyntimahdollisuuksien kuin ideologisten syiden vuoksi.

Ruotsin apu suuntautui pääosin alueellisesti Portugalin vanhoille siirtomaille eteläisessä Afrikassa, joille muut maat eivät suunnanneet merkittävästi apua. Avun sekä kaupan välille löydettiin yhteys myös Ruotsin osalta. Ruotsin avusta myös 80% suuntautui ideologisesti sosialistisille / marxilaisille maille. Ranskan avusta 82 % suuntautui ranskan kielisille maille eli Ranskan ja Belgian entisille siirtomaille. Kulttuuristen syiden lisäksi Ranskan apuun vaikutti erityisesti strategiset intressit. Ranska osallistuikin entisten siirtomaidensa militarisointiin ja avulla pyrittiin ylläpitämään Ranska-mielisen eliitin pysymistä vallassa. Tutkimuksessa ei löydetty yhteyttä Ranskan avun ja taloudellisten intressien välille. (Schraeder ym. 1998: 308—323.)

Huomioitavaa tutkimuksessa on, ettei yhdenkään maan ja humanitaaristen muuttujien välille löytynyt tilastollisesti merkitsevää yhteyttä. Ruotsin osalta tilanne oli hyvin mielenkiintoinen, sillä Ruotsin hallituksen julkilausuttu avun päätarkoitus oli ollut juuri humanitaarisissa syissä vuosikymmenten ajan, eikä sitä juurikaan ollut kyseenalaistettu. (Schraeder ym. 1998: 314—323.)

3.3.2. Antajien motiivit 1990—1999

Sarah Fuller (2002) teki jatkotutkimuksen Schraederin ym. (1998) tutkimuksen pohjalta. Hän tutki Yhdysvaltojen, Ranskan, Ruotsin ja Japanin motiiveja vuosina

1990-1999 kolmella Schraederin ym. (1998) hypoteeseista. Hän tutki avun ohjautumista humanitaarisen tarpeen, strategisen tärkeyden tai taloudellisen potentiaalin vuoksi. Humanitaarinen tarve sisälsi 2 uutta muuttujaa: sisällissota-dummy ja BKT:n per asukas sekä taloudelliseen potentiaaliin lisättiin öljy-dummy. Sisällissota-dummylla tarkasteltiin, onko maa ollut sisällissodassa kahtena tai useampana vuonna tarkastelujakson aikana. Öljy-dummylla tutkittiin, onko saajamaiden öljyvarannoilla vaikutusta kehitysavun määriin. Fullerin hypoteesit olivat seuraavat:

1. Apua kasvatetaan, kun humanitaarinen tarve saajamaissa kasvaa.
2. Apua annetaan enemmän maille, joihin liittyy strategisia intressejä.
3. Apua annetaan enemmän maille, joissa on taloudellista potentiaalia.

Taulukko 3. Antajien motiivit vertailussa (Schraeder ym. 1998; Fuller 2002).

Schraeder ym. (1998)	Humanitaarinen tarve	Strateginen tärkeys	Taloudellinen potentiaali	Kulttuurinen samankaltaisuus	Ideologiset syyt	Alueelliset seikat
Yhdysvallat		1	3		2	
Japani			1			
Ruotsi			2		3	1
Ranska		2		1		
Fuller (2002)						
Yhdysvallat	1	3	2			
Japani	1		2			
Ruotsi	1		2			
Ranska	2	3	1			

Taulukossa 3 on järjestetty Fullerin (2002) ja Schraederin ym. (1998) tutkimusten pohjalta antajien motiivit tärkeysjärjestykseen. Fullerin (2002) kylmän sodan jälkeisen Afrikan tulokset olivat hyvin erilaisia kuin Schraederilla ym. (1998). Strategiset intressit heikkenivät ja humanitaariset syyt korostuivat. Taloudelliset syyt toki säilyivät, mutta ne tulivat humanitaaristen syiden jälkeen kaikilla muilla paitsi Ranskalla.

Ruotsin ja erityisesti Ranskan osalta on toki huomioitavaa, että jälkimmäisessä tutkimuksessa niiden kannalta tärkeimmät hypoteesit poistuivat. Ranskan apu jatkuikin kylmän sodan jälkeen kielialue-orientoituneena (Quinn & Simon 2006). Afrikan maiden öljyvarannoilla ei tutkimuksen perusteella ollut vaikutusta avun

ohjautumiseen, mutta sisällissotien ja avun väliltä löytyi merkitseviä yhteyksiä kuten myöhemmässä Narangin (2016) tutkimuksessa.

4. BRUTTOKANSANTUOTTEEN YHTEYS ANNETTUUN KEHITYSAPUUN

Kehitysavun allokoointia koskevat tutkimukset ovat lähteneet joko antajien motiiveista tai saajien tarpeista (luku 3). Työssäni tarkastelen kuitenkin antajien reaalitaloudessa tapahtuvien muutosten vaikutusta annettuihin apumääriin. Työ eroaa siis lähtökohdiltaan huomattavasti aikaisemmista tutkimuksista.

Empiirisessä analyysissä tutkitaan antajien kokonaistuotannossa tapahtuvien muutosten vaikutusta annettuihin apumääriin. Tarkoituksena on löytää yhteys bruttokansantuotteen muutosten ja annettujen apumäärien välille lyhyellä aikavälillä. Aluksi esitellään lyhyesti aineisto (4.1.), jonka jälkeen tarkastellaan BKT:n ja ODA:n kehittymistä ajanjaksolla (4.2.). Tämän jälkeen tutkitaan BKT:n ja ODA:n ristikorrelaatiota (4.3.), Granger-kausalisuutta (4.4.) ja suoritetaan regressioanalyysi (4.5.).

4.1. Aineisto

Tutkimuksessa käytetty aineisto on kerätty OECD:n virallisesta tietokannasta (OECD 2017). Aineisto on vuosikohtainen ja aikaväliltä 1980–2015. Tutkimukseen valikoitui 7 maata: Yhdysvallat, Japani, Ranska, Saksa, Yhdistynyt kuningaskunta, Ruotsi ja Suomi. Viisi ensimmäistä ovat ajanjakson suurimmat nettomääräiset lahjoittajat ja Ruotsi on ollut suurin prosentuaalinen avunantaja (ODA/BKT). Tarkastellut muuttujat ovat reaalin BKT ja reaalin ODA. Muuttujat on logaritmoitu ja differoitu korrelaatio- ja kausalityytestejä sekä regressioita varten.

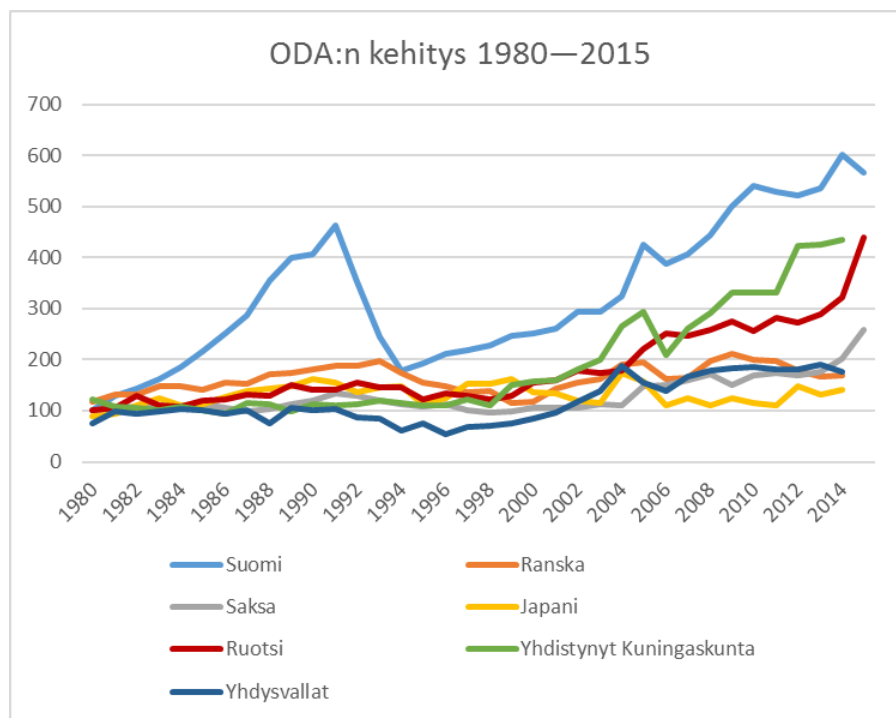
4.2. BKT:n ja ODA:n kehitys 1980–2015

Kaikilla mailla sekä bruttokansantuote, että kehitysapu ovat kasvaneet ajanjakson aikana huomattavasti. Taulukko 4:ään on laskettu BKT:n ja ODA:n prosentuaaliset kasvut ajanjaksolla. Maiden BKT:t ovat kasvaneet ajanjaksolla keskimäärin 2,08 % vuosivauhtia ja ODA:t ovat kasvaneet 2,93 %. Maakohtaiset erot

ovat suuria erityisesti kehitysavun kannalta ja maista Ranska, Japani ja Yhdysvallat kasvattivat apuaan prosentuaalisesti vähemmän kuin BKT kasvoi. Dataa lähemmin tarkastellessa huomaa että, maiden BKT:t ovat kehittyneet ajanjaksolla suhteellisen tasaisesti. Maista vain Suomi, Ruotsi ja Japani ovat kokeneet kaksi yli vuoden kestänyttä taantumaa ja niiden BKT:n volatiliiteetit ovatkin ryhmän suurimmat. ODA:n volatiliiteetti vaihtelee maittain 9,17–13,69 % välillä.

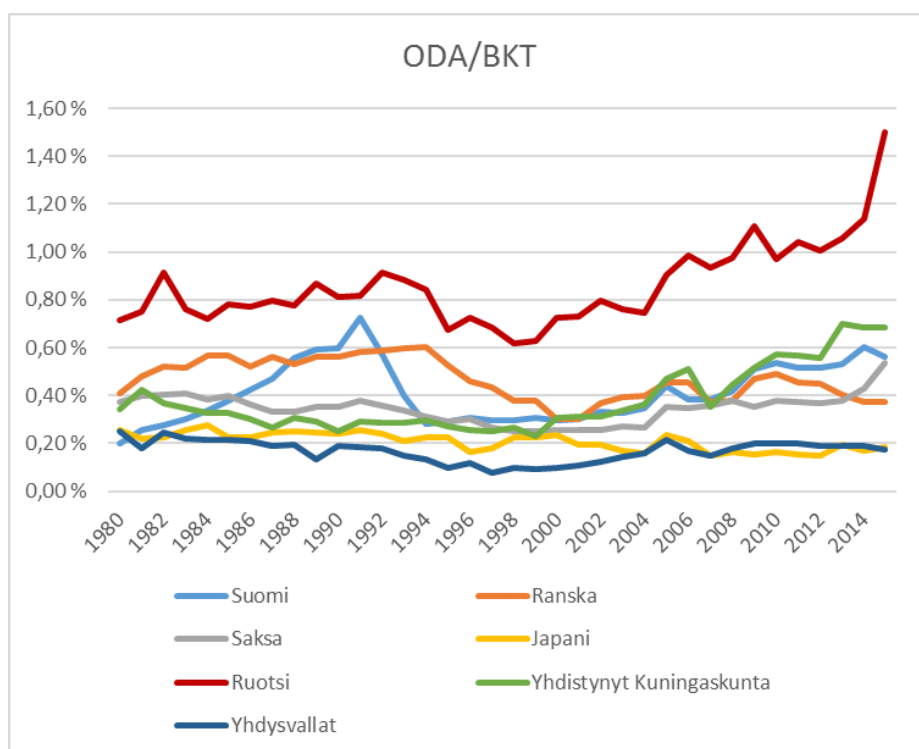
Taulukko 4. BKT:n ja ODA:n kasvu prosentteina 1980–2015.

1980-2015	Suomi	Ranska	Saksa	Japani	Ruotsi	Yhd. K.	Yhdysvallat	ka.
BKT yhteensä	101,72	85,95	81,16	96,08	109,19	118,53	154,20	
per vuosi	2,03	1,79	1,71	1,94	2,13	2,26	2,70	2,08
volatiliiteetti	3,15	1,41	1,96	2,45	2,25	1,86	1,89	2,19
ODA yhteensä	464,97	68,39	157,74	41,48	338,75	335,70	75,53	
per vuosi	5,07	1,50	2,74	1,00	4,32	4,29	1,62	2,93
volatiliiteetti	13,27	9,39	9,17	15,38	10,84	13,69	17,57	12,57

Kuvio 6. Indeksi ODA:n kehityksestä vuosina 1980–2015.

Kuvio 6 havainnollistaa ODA:n kehitystä tarkasteluvälillä. Kuviosta on havaittavissa muutamia ilmiöitä. Ensiksi pohjoisen Euroopan maat Suomi, Ruotsi, Saksa ja Yhdistynyt Kuningaskunta ovat kasvattaneet apuaan viimeisen 15 vuoden aikana huomattavasti, kun taas Japanin apu on pysynyt melko muuttumattomana koko tarkastelujakson ajan. Toiseksi Suomen 90-luvun lama on havainnoitavissa todella suurena pudotuksena Suomen apumäärässä. Lisäksi, luvussa 2.3. mainittu, pakolaiskriisin vaikutukset tilastointiin näkyvät selkeästi Ruotsin ja Saksan avun kasvussa 2012–2015.

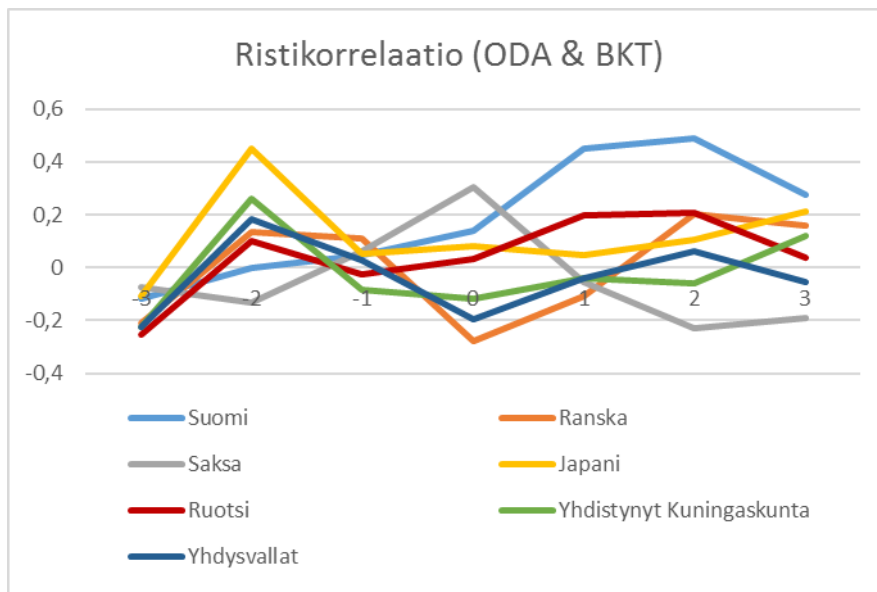

Kuvio 7. ODA/BKT 1980-2015.

Kuviossa 6 silmiinpistävä Suomen ODA:n kasvu selittyy osittain kuvion 7 avulla. Suomen ODA/BKT lähtötaso oli huomattavasti eurooppalaisia verrokkimaita Ruotsia, Saksaa, Ranskaa ja Yhdistynyttä Kuningaskuntaa alhaisemmalla tasolla. Suomi lähtikin nostamaan avun osuuttaan kansantuloon nähden 80-luvulla ja pääsikin 0,7 % tavoitteeseen vuonna 1991. Lisäksi kuviosta ilmenee, ettei Yhdysvaltojen ja Japanin osuudet ole juurikaan muuttuneet tarkastelujaksolla.

4.3. BKT:n ja ODA:n ristikorrelaatio

BKT:n ja ODA:n välille ei löytynyt voimakasta korrelaationsuhdetta yhdessäkään maassa kyseisellä 1–3 vuoden viiverakenteella (Kuvio 8). Kohtalaiset positiiviset korrelaatiot löytyivät vain Japanin (0,45) ja Suomen (0,45 & 0,49) kohdalta. Japanin korrelaationsuhde on havaittavissa ODA:n ollessa 2 vuotta BKT:ta edellä, kun taas Suomella BKT:n ollessa ODA:a 1–2 vuotta edellä.

Kuvio 8. Ristikorrelaatio (ODA & BKT).

4.4. Grangerin kausaalisuustesti

Lyhyesti sanottuna Granger-kausalisuus antaa rajoitetun käsityksen kausaalisuudesta kahden sarjan välillä. Tällöin yhden aikasarjan menneillä arvoilla voidaan ennustaa toisen aikasarjan tulevia arvoja. (Woolridge 2009: 839). Granger-kausalisuus ei tarkoita, että tapahtuma X johtuu tapahtuma Y:stä vaan ennemminkin, että tapahtuma X tapahtuu ennen tapahtuma Y:tä. Granger-kausalisuustesti tehdään aina kahteen suuntaan:

$$(1) \quad Y_t = \beta_0 + \beta_1 Y_{t-1} + \dots + \beta_p Y_{t-p} + \alpha_1 X_{t-1} + \dots + \alpha_p X_{t-p} + \varepsilon_t$$

$$(2) \quad X_t = \beta_0 + \beta_1 X_{t-1} + \dots + \beta_p X_{t-p} + \alpha_1 Y_{t-1} + \dots + \alpha_p Y_{t-p} + \varepsilon_t$$

Jos vain toinen nollahypoteeseista jää voimaan, Grangerin kausaalisuussuhde on voimassa. (Studenmund 2006: 431–432.) Granger-testit on työssäni suoritettu Statan vargranger-komennolla (lag 1/2), joka sisällyttää testiin sekä yhden että kahden vuoden viiveen. 1–2 vuoden viiveen käyttäminen on tyypillistä vuosiaineistolle (Woolridge 2009: 650). Nollahypoteesit ovat seuraavat:

H1: Kehitysapu ei aiheuta talouskasvun muutoksia

H2: Talouskasvu ei aiheuta kehitysavun muutoksia

Taulukko 5. Grangerin kausaalisuustestin tulokset.

Maat	χ^2	P-arvo
Suomi	0,33599	0,845
	12,237	0,002
Ranska	2,0402	0,361
	1,7612	0,415
Saksa	0,20919	0,901
	2,6312	0,268
Japani	11,146	0,004
	0,97798	0,613
Ruotsi	0,69968	0,705
	2,1128	0,348
Yhd. K.	4,498	0,106
	0,39878	0,819
Yhdysvallat	2,6895	0,261
	0,91176	0,634

H1: ylempi p-arvo, H2: alempi p-arvo

Grangerin kausaalisuustestin tulokset ODA:n ja BKT:n välisestä kausaalisuudesta ovat kirjavat, mutta linjassa aikaisemmin suoritettujen ristikorrelaation tuloksien kanssa. Kausaliteettisuhde löytyi vain Suomen ja Japanin osalta ja tulokset ovat maissa päinvastaiset. Suomessa BKT:n muutokset ennakoivat ODA:n muutoksia, kun taas Japanissa ODA:n muutokset ennakoivat BKT:n muutoksia. Suomen ja Japanin tulokset ovat tilastollisesti erittäin merkitseviä.

4.5. Regressioanalyysi

Regressioanalyysi on suoritettu pienimmän neliösumman menetelmällä (PNS). Regressioissa selitettävänä muuttujana on avun muutos (ODA Δ), jota selitettiin aluksi yksittäin BKT:n ja ODA:n viivästetyillä arvoilla ($BKT\Delta_{t-1}$, $BKT\Delta_{t-2}$ ja $ODA\Delta_{t-1}$), jonka jälkeen selittävät muuttujat sisällytettiin regressioon yhtäaikaaisesti. Viivästetty ODA sisällytettiin tutkimukseen, koska ODA:an budjetoidut varat todennäköisesti rakentuvat osittain edellisvuoden budjetin pohjalta. Lisäksi toisella selittävällä muuttujalla pyrittiin vähentämään mahdollista puuttuvan harhaa ja parantamaan mallin selitystasetta.

Kaiken kaikkiaan regressioita suoritettiin viisi kappaletta ja niiden tulokset on taulukoitu yhden selittävän muuttujan (Taulukko 6) ja kahden selittävän muuttujan mukaan (Taulukko 7). Malleissa 3–5, jotka sisältävät selittävänä muuttujana vuodella viivästetyn selitettävän muuttujan, on käytetty Newey-West-estimaattoria autokorrelaation ja heteroskedastisuuden vähentämiseksi.

Taulukko 6. Yhden selittävän muuttujan regressiotulokset maittain.

	MALLI 1 (n = 34)			MALLI 2 (n = 33)			MALLI 3 (n = 34)		
	ODA Δ	$BKT\Delta_{t-1}$	Vakio	$\bar{R}^2$	$BKT\Delta_{t-2}$	Vakio	$\bar{R}^2$	ODA Δ_{t-1}	Vakio
Suomi	1,974***	0,003	0,197	2,199***	-0,005	0,246	0,451**	0,019	0,190
	(0,655)	(0,025)		(0,651)	(0,025)		(0,181)	(0,027)	
Ranska	-0,721	0,023	-0,018	1,410	-0,018	0,019	0,220**	0,007	0,023
	(1,122)	(0,026)		(0,026)	(0,026)		(0,094)	(0,015)	
Saksa	-0,231	0,030	-0,028	-1,016	0,044**	0,023	0,103	0,024	-0,022
	(0,774)	(0,020)		(0,766)	(0,020)		(0,187)	(0,016)	
Japani	0,297	0,008	-0,029	0,669	-0,001	-0,020	-0,194**	0,015	0,008
	(1,073)	(0,034)		(1,094)	(0,035)		(0,074)	(0,020)	
Ruotsi	0,910	0,023	0,009	0,955	0,017	0,016	-0,116	0,046***	-0,020
	(0,798)	(0,024)		(0,775)	(0,024)		(0,139)	(0,016)	
Yhd. K.	-0,287	0,044	-0,030	-0,434	0,052	-0,028	-0,020***	0,048**	0,036
	(1,225)	(0,036)		(1,215)	(0,035)		(0,090)	(0,021)	
Yhdys- vallat	-0,388	0,036	-0,029	0,557	0,002	-0,028	-0,377**	0,032	0,130
	(1,569)	(0,051)		(1,531)	(0,050)		(0,152)	(0,031)	

*** p < 0,01, ** p < 0,05, * p < 0,1, n = havaintojen lukumäärä, ODA Δ = ODA:n muutos, $BKT\Delta_{t-1}$ ja $BKT\Delta_{t-2}$ = viivästetyt BKT:n muutokset, $\bar{R}^2$ = korjattu selitystasaste. Keski-
virheet ovat suluissa. Mallissa 3 on käytetty Newey-West-estimaattoria.

Tilastollisesti merkitseviä tuloksia BKT:n ja ODA:n välille löydettiin vain Suomen osalta, mikä on linjassa ristikorrelaation ja Grangerin kausaalisuustestin tulosten kanssa. Suomen tulokset ovat tilastollisesti erittäin merkitseviä (Mallit 1 & 2) ja kahdella vuodella viivästetty BKT suoriutui testissä paremmin kuin vuodella viivästetty. Tulosten valossa Suomen BKT:n muutokset prosentilla aiheuttavat ODA:ssa 1,97 % ($BKT\Delta_{t-1}$) ja 2,2 % ($BKT\Delta_{t-2}$) muutokset. Vaikkakin regression tulokset ovat erittäin merkitsevät, tuloksiin tulisi suhtautua varauksella. Otokoko on pieni ja malli saattaa kärsiä puuttuvan muuttujan harhasta.

ODA:n ja $ODA\Delta_{t-1}$ välille tilastollisesti merkitseviä yhteyksiä löytyi Suomen, Ranskan, Japanin, Yhdistyneen Kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen osalta (Malli 3). Yhdistyneen Kuningaskunnan yhteys oli tilastollisesti erittäin merkitsevä ja muut olivat merkitseviä 5 % riskitasolla. Huomioitavaa on, että Yhdysvalloilla, Yhdistyneellä Kuningaskunnalla ja Japanilla yhteys on negatiivinen, kun taas Ranskalla ja Suomella yhteys on positiivinen. Tuloksia selittänee maiden hyvin heterogeeniset syyt ODA:n jakamiseen ja budjetointiin. Korjatut selitysasteet olivat Ranskalla, Japanilla ja Yhdistyneellä Kuningaskunnalla lähes olemattomat ja vain Suomen sekä Yhdysvaltojen korjatut selitysasteet olivat yli 10 %. Tulokset ovat sikäli odottamat, että yhteyden edellisvuoden ODA:an olisi odottanut olevan selkeämpi. Selkeämpää yhteyttä budjetin ja edellisvuoden budjetin välille tukisi esimerkiksi Achenin tutkimus (2000).

Taulukko 7. Kahden selittävän muuttujan regressiotulokset maittain.

	MALLI 4 (n = 34)				MALLI 5 (n = 35)			
	$ODA\Delta$	$BKT\Delta_{t-1}$	$ODA\Delta_{t-1}$	Vakio	$\bar{R}^2$	$BKT\Delta_{t-2}$	$ODA\Delta_{t-1}$	Vakio
Suomi	1,752 (1,090)	0,399** (0,146)	-0,014 (0,037)	0,346	1,643* (0,907)	0,288* (0,161)	-0,007 (0,035)	0,289
Ranska	-0,336 (0,997)	0,206* (0,118)	0,013 (0,023)	-0,006	1,569** (0,670)	0,215* (0,105)	-0,023 (0,017)	0,036
Saksa	-0,414 (0,642)	0,137 (0,204)	0,030 (0,020)	-0,047	-0,996 (0,657)	0,092 (0,202)	0,041* (0,024)	-0,002
Japani	0,404 (0,540)	-0,200** (0,077)	0,007 (0,022)	-0,019	0,743 (0,647)	-0,198*** (0,069)	0,000 (0,026)	-0,012
Ruotsi	0,894** (0,395)	-0,108 (0,134)	0,027* (0,014)	-0,013	1,106 (0,983)	-0,183 (0,151)	0,020 (0,031)	0,013
Yhd. K.	-0,013 (0,894)	-0,259** (0,095)	0,060** (0,029)	0,011	-0,494 (0,763)	-0,216* (0,106)	0,061*** (0,022)	-0,010
Yhdys- vallat	-1,133 (0,940)	-0,401** (0,167)	0,063** (0,026)	0,119	0,422 (0,841)	-0,324* (0,168)	0,015 (0,042)	0,058

*** p < 0,01, ** p < 0,05, * p < 0,1, n = havaintojen lukumäärä, $ODA\Delta$ = ODA:n muutos, $BKT\Delta_{t-1}$ ja $BKT\Delta_{t-2}$ = viivästetyt BKT:n muutokset, $\bar{R}^2$ = korjattu selitysaste. Kes-
kivirheet ovat suluissa. Malleissa on käytetty Newey-West-estimaattoria.

Dynaamiset mallit 4 & 5 eroavat tuloksiltaan huomattavasti yhden selittävän muuttujan malleista 1–3. Tilastollisesti merkitseviä arvoja löytyi BKT:n osalta Ruotsilta (malli 4) ja Suomelta sekä Ranskalta (malli 5). $ODA\Delta_{t-1}$ sai merkitseviä arvoja samoissa viidessä maassa kuin mallissa 3. Kuitenkin, Suomea lukuun ot-
tamatta mallien korjatut selitysasteet laskivat tai pysyivät kutakuinkin samalla alhaisella tasolla.

Huomion arvoisinta malleissa 4 & 5 ovat muutokset Suomen osalta malleihin 1 & 2. $BKT\Delta_{t-1}$ ja $BKT\Delta_{t-2}$ olivat aikaisemmin tilastollisesti erittäin merkitseviä, mutta $ODA\Delta_{t-1}$ -muuttujan regressioon sisällyttämisen jälkeen $BKT\Delta_{t-1}$ ei ollut enää tilastollisesti merkitsevä ja $BKT\Delta_{t-2}$ oli merkitsevä vain 10% riskitasolla. $ODA\Delta_{t-1}$ sen sijaan oli merkitsevä kaikissa malleissa. Lisäksi mallien korjatut se-
litysasteet kasvoivat verrattuna yhden muuttujan malleihin.

Mahdollisia syitä Suomen viivästettyjen BKT:n arvojen merkitsevyystason las-
kulle on muutamia. Aineiston koko on suhteellisen pieni (33–34 havaintoa), joka saattaa tehdä dynaamisesta mallista harhaisen. Suositeltava havaintojen määrä

dynaamisessa mallissa olisi vähintään 50 havaintoa (Studenmund 2006: 424). Lisäksi edellisvuoden ODA:n käyttäminen selittävänä muuttujana saattaa vääristää regressiotuloksia. Achen (2000) kritisoikin budjettien selittämistä edellisvuoden budjeteilla. Edellisvuoden budjetin sisällyttäminen regressioihin aiheuttaa hänen mukaansa enemmän haittaa kuin hyötyä, koska viivästetty muuttuja vääristää ja heikentää alkuperäisten selittävien muuttujien vaikutusta. Näin kadotaan muut tekijät, jotka vaikuttavat kyseisen budjetin muodostumiseen.

5. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä tutkimuksessa pyrittiin selvittämään tekijöitä, jotka vaikuttavat kehitysavun allokoitumiseen sekä löytämään yhteys kehitysavun antajan bruttokansantuotteen muutosten ja annettujen apumäärien välille 7 maassa vuosina 1980–2015. Yhteyttä ei oltu aikaisemmin tutkittu.

Kaiken kaikkiaan lähtökohdat kehitysavun antamiseen ja avun allokoitumiseen ovat olleet hyvin kirjavia ja ne ovat eläneet mailla vuosien saatossa. Avunantaminen on jaoteltu pääosin antaja- tai saajalähtöiseksi. Antajalähtöisiä syitä ovat strategiset, taloudelliset ja poliittiset syyt. Saajaperusteiset lähtökohdat lähtevät kohdemaiden tarpeesta. Annetuihin apusummiin on havaittu vaikuttavan myös kylmän sodan loppumisen ja sisällissotien kaltaisia ilmiöitä (Fuller 2002). Suurilla avunantajilla kuten Ranskalla, Yhdysvalloilla ja Japanilla omat intressit ovat olleet tutkimuksissa vahvasti esillä ja avun on todettu olevan antajalähtöistä (Schraeder ym. 1998; Alesina & Dollar 2000).

Virallisella kehitysavulla on saatu aikaan merkittäviä tuloksia muun muassa Etelä-Koreassa ja Mosambikissa, mutta kehitysapu on myös aiheuttanut epätoivottuja lieveilmiöitä kuten korruptiota ja Hollannin tautia. Monet näistä kehitysavun ongelmista linkittyvät vahvasti avun allokointiin. Tutkimuksissa onkin todettu, että avun tulisi perustua suuremmilta osin kohdemaiden tarpeisiin antajamaiden intressien sijaan (Alesina & Dollar 2000; Qian 2014).

Empiirisen tutkimuksen aineistoista oli havaittavissa, että jokaisen tutkimukseen valikoituneen maan reaalin bruttokansantuote ja kehitysapu ovat kasvaneet aikavälillä 1980–2015 (Taulukko 4). Maista Suomella, Ruotsilla, Saksalla ja Yhdistyneellä Kuningaskunnalla apu on prosentuaalisesti kasvanut huomattavasti bruttokansantuotetta enemmän ja Ruotsin sekä Yhdistyneen Kuningaskunnan kehitysavun määrä ylittää YK:n asettaman tavoitetason. Konstrukttiivinen näkökulma kehitysavusta tukee kehitysavun kasvua; kehitysapua pidetään maissa tärkeänä, joten sitä myös jaetaan enemmän.

Empiirisessä tutkimuksessa pyrittiin löytämään yhteys bruttokansantuotteen ja annetun avun välille. Tutkimuksessa havaittiin tilastollisesti erittäin merkitsevät Granger- kausaliteetit Suomen ja Japanin osalta. Suomen bruttokansantuotteen

muutokset ennakoivat kehitysavun muutoksia 1 sekä 2 vuoden viiveillä. Japanilta kyseinen suhde löytyi käänteisenä. Muiden maiden bruttokansantuotteen ja kehitysavun väliltä ei löytynyt tilastollisesti merkitsevää Granger-kausallisuutta.

Grangerin kausaalisuustestin jälkeen suoritettiin regressioita, jossa kehitysavun muutosta selitettiin bruttokansantuotteen ja kehitysavun viivästetyillä arvoilla. Tilastollisesti merkitseviä tuloksia kehitysavun ja bruttokansantuotteen välille löytyi vain Suomen osalta. Suomen kehitysavun muutokset näyttäisivät tutkimuksen valossa seuraavan bruttokansantuotteen muutosta vuoden ja kahden vuoden viiveellä. Yhteyden löytymättömyys muiden maiden osalta voi selittyä osin talouden taantumien kautta. Suomi oli tutkimuksen ainoa maa, joka koki tarkastelujaksolla peräti kaksi yli kolmen vuoden lamaa, jolloin kehitysavun määriä sopeutettiin. Muiden maiden taloudet kasvoivat ajanjaksolla tasaisesti eikä kehitysapu näyttänyt reagoivan bruttokansantuotteen lyhytkestoisiin laskuihin.

On myös huomioitava, että kehitysapu muodostaa mailla suhteellisen pienen osan maiden kokonaisbudjetista. Lisäksi maiden poliittiset painotukset vaikuttavat huomattavasti budjetin määrään eikä kehitysapubudjetti seuraa aina reaali-taloutta. Esimerkiksi Yhdistynyt Kuningaskunta nosti kehitysapubudjettiaan huomattavasti vuosille 2010–2015, vaikka lähes kaikista muista budjetin osista leikattiin merkittävästi finanssikriisin seurauksena (HM Treasury 2010).

Bruttokansantuotteen ja kehitysavun määrillä vaikuttaisi olevan pitkän aikavälin yhteys, mutta lyhyellä aikavälillä bruttokansantuotteen muutoksilla näyttäisi olevan vaikutusta kehitysavun muutoksiin vain Suomessa. Ilmiötä voisikin tulevaisuudessa tarkastella kaikkien virallista kehitysapua jakavien maiden osalta, jotta saataisiin selvyyttä ilmiön laajuudesta. Ilmiön laajempi ymmärtäminen voisi helpottaa avunsaajia ja apujärjestöjä ennakoimaan apumäärien muutoksia niiden maiden osalta, joissa ilmiö on olemassa. Näin avunsaajat ja apujärjestöt voisivat varautua paremmin esimerkiksi mahdollisiin tuleviin leikkauksiin.

LÄHTEET

Achen, Christopher (2000). *Why Lagged Dependent Variables Can Suppress the Explanatory Power of Other Independent Variables*. Michigan: University of Michigan. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<https://www.princeton.edu/csdp/events/Achen121201/achen.pdf>>.

Akramov, Kamiljon T. (2012). *Foreign Aid Allocation, Governance, and Economic Growth*. International Food Policy Research Institute. ISBN 978-0-8122-4465-6.

Alesina, Alberto & David Dollar (2000). Who Gives Foreign Aid to Whom and Why?. *Journal of Economic Growth* 5:1, 33–63.

Arndt, Channing, Sam Jones & Finn Tarp (2014). *What is the aggregate economic rate of return to foreign aid?*. Kööpenhamina: UNU-WIDER. Saatavana World Wide Webistä: <URL:http://www.wider.unu.edu/publications/working-papers/2014/en_GB/wp2014-089/>. ISSN 1798-7237.

Bandyopadhyay, Subhayu & Katarina Vermann (2013). Donor Motives for Foreign Aid. *Federal Reserve Bank of St. Louis Review* 95:4, 327–36.

Bauer, Peter (1969) DISSENT ON DEVELOPMENT. *Scottish Journal of Political Economy* 16:3, 75–94.

Boone, Peter (1995). *Politics and the Effectiveness of Foreign Aid*. Lontoo: Centre for Economic Performance, London School of Economics and Political Science. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<http://cep.lse.ac.uk/pubs/download/dp0272.pdf>>. ISBN 0 7530 0325 2.

Burnside, Craig & David Dollar (1997). *Aid, Policies, and Growth*. The World Bank. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<http://elibrary.worldbank.org/doi/pdf/10.1596/1813-9450-1777>>.

- Chamarbagwala, Rubian & Hilcías Morán (2008). *The Human Capital Consequences of Civil War: Evidence from Guatemala*. Sussex: University of Sussex. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<http://www.hicn.org/wordpress/wp-content/uploads/2012/06/wp59.pdf>>.
- Clay, Edward, Matthew Geddes & Luisa Natali (2009). *Untying Aid: Is it working? An Evaluation of the Implementation of the Paris Declaration and of the 2001 DAC Recommendation of Untying ODA to the LDCs*. Kööpenhamina: Danish Institute for International Studies. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<http://www.oecd.org/dac/evaluation/dcdndep/44375975.pdf>>. ISBN: 978-87-7605-352-9.
- Development Initiatives (2012). *Official development assistance (ODA)* [online]. [siteerattu 25.01.2017]. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<http://devinit.org/wp-content/uploads/2013/12/di-data-guides-oda-09-10-12-E.pdf>>.
- Development Initiatives (2013). *0.7% aid target factsheet* [online]. [siteerattu 05.02.2017]. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<http://devinit.org/post/0-7-aid-target-2/#>>.
- Djankov Simeon, Jose Montalvo & Marta Reynal-Querol (2005). *The curse of aid*. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<http://www.econ.upf.edu/docs/papers/downloads/870.pdf>>.
- Easterly, William (2003). Can Foreign Aid Buy Growth? *The Journal of Economic Perspectives* 17:3, 23–48.
- France Diplomatie (2017). *French bilateral aid* [online]. [siteerattu 15.02.2017]. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<http://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/development-assistance/french-assistance-institutional/french-assistance-delivery/article/french-bilateral-aid>>.
- Fuller, Sarah (2002). A Question of Motivations: Determining Why Donor Countries Give Aid. *Journal of Undergraduate Research* 7:1, 77–109.

- Eurodad (2011). *Exporting goods or exporting debts? Export Credit Agencies and the roots of developing country debt* [online]. European Network on Debt and Development [siteerattu 01.02.2017]. Saatavana World Wide Webistä: <URL:http://eurodad.org/uploadedfiles/whats_new/reports/exporting%20goods%20or%20exporting%20debts_final%20for%20print.pdf>.
- Hansen, Henrik & Finn Tarp (2000) *Aid and Growth Regressions*. Nottingham: University of Nottingham. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<https://www.nottingham.ac.uk/credit/documents/papers/00-07.pdf>>.
- HM Treasury (2010). *SPENDING REVIEW 2010*. Lontoo: HM Treasury. Saatavana World Wide Webistä: <URL: http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20130129110402/http://cdn.hm-treasury.gov.uk/sr2010_complereport.pdf>. ISBN: 9780101794220.
- Jain, Purnendra (2014) *National Interest and Japan's Foreign Aid Policy*. Kokusai Mondai (International Affairs). Saatavana World Wide Webistä: <URL:https://www2.jiia.or.jp/en/pdf/publication/2014-12_003-kokusaimondai.pdf>.
- Jiyoung, Kim (2011). Foreign Aid and Economic Development: The Success Story of South Korea. *Pacific Focus* 26:2, 260–286.
- Koponen, Juhani, Ari Lanki & Anna Kervinen (2007). *Kehityksmaatutkimus: Johdatus perusteisiin*. 1. painos. Helsinki: Gaudeamus. ISBN: 978-952-495-004-6
- McKinlay, R. D. and R. Little, (1977) A Foreign Policy Model of US Bilateral Aid Allocation. *World Politics* 30:1, 58–86.
- McKinlay, R.D. and R. Little, (1978). The French Aid Relationship: A Foreign Policy Model of the Distribution of French Bilateral Aid: 1964—1970. *Development and Change* 9:3, 459–478.

- Minoiu, Camelia & Sanjay Reddy (2009). *Development Aid and Economic Growth: A Positive Long-Run Relation*. International Monetary Fund. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2009/wp09118.pdf>>.
- Narang, Neil (2016). Forgotten Conflicts: Need versus Political Priority in the Allocation of Humanitarian Aid across Conflict Areas. *International Interactions* 42:4, 189–216.
- Nielsen, Rich (2010). *Does Aid Follow Need? Humanitarian Motives in Aid Allocation*. Cambridge: Harvard University. Saatavana World Wide Webistä: <URL:http://s3.amazonaws.com/aiddata/Nielsen_aiddata.pdf>.
- Nunn, Nathan & Qian Nancy (2014). US Food Aid and Civil Conflict *American Economic Review* 104:6, 1630–1666.
- OECD (2008). *Is it Oda? Factsheet - November 2008* [online]. OECD [Siteerattu 05.01.2017]. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<http://www.oecd.org/dac/stats/34086975.pdf>>.
- OECD (2010). *INSIDE THE DAC* [online]. OECD [siteerattu 05.01.2015]. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<http://www.oecd.org/dac/40986871.pdf>>.
- OECD (2011). *Better policies for better lives The OECD at 50 and beyond* [online]. OECD [Siteerattu 05.01.2017]. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<http://www.oecd.org/about/47747755.pdf>>.
- OECD (2012). *Multilateral Aid Report* [online]. OECD [siteerattu 05.01.2017]. Saatavana World Wide Webistä: <URL:http://www.oecd.org/dac/aid-architecture/DCD_DAC%282012%2933_FINAL.pdf>.
- OECD (2014). *DAC list of ODA Recipients* [online]. OECD [siteerattu 05.01.2017]. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<http://www.oecd.org/dac/stats/document-upload/DAC%20List%20of%20ODA%20Recipients%202014%20final.pdf>>.

- OECD (2016a). *DAC members* [online]. OECD [siteerattu 31.01.2017]. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<http://www.oecd.org/dac/dacmembers.htm#members>>.
- OECD (2016b). *Detailed summary of 2015 ODA data* [online]. OECD [siteerattu 29.01.2017]. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<http://www.oecd.org/dac/stats/ODA-2015-detailed-summary.pdf>>.
- OECD (2016c). *ODA Reporting of In-Donor Country Refugee Costs* [online]. OECD [siteerattu 29.01.2017]. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<https://www.oecd.org/dac/stats/RefugeeCostsMethodological-Note.pdf>>.
- OECD (2017). *OECD.stat* [online]. OECD [siteerattu 15.02.2017]. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<https://stats.oecd.org/>>.
- Office of the Historian (2017). *Marshall Plan, 1948* [online]. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<https://history.state.gov/milestones/1945-1952/marshall-plan>>.
- Pohjola, Matti (2008). *Taloustieteen oppikirja*. 1. painos. Helsinki: WSOY - Oppimateriaalit ISBN: 978-951-0-34550-4.
- Qian, Nancy (2014). *Making Progress on Foreign Aid*. New Haven: University of Yale. Saatavana World Wide Webistä: <URL:http://aida.wss.yale.edu/~nq3/NANCYS_Yale_Website/resources/papers/Aid_20140816_FINAL.pdf>.
- Quinn, John & David Simon (2006). Plus ça change, ... : The Allocation of French ODA to Africa During and After the Cold War, *International Interactions* 32:3, 295—318.
- Rajan, Raghuram & Arvind Subramanian (2008) AID AND GROWTH: WHAT DOES THE CROSS-COUNTRY EVIDENCE REALLY SHOW. *The Review of Economics and Statistics* 90:4, 643–665.

- Rajan, Raghuram & Arvind Subramanian (2011). Aid, Dutch Disease, and Manufacturing Growth. *Journal of Development Economics* 94, 106–118.
- Schraeder, Peter, Steven Hook & Bruce Taylor (1998). Clarifying the Foreign Aid Puzzle: A Comparison of American, Japanese, French, and Swedish Aid Flows. *World Politics* 50:2, 294–323.
- Svensson, Jakob (2000). Foreign aid and rent-seeking. *Journal of International Economics* 51, 437–461.
- Studenmund, A. (2006). *Using Econometrics – A Practical Guide*. 5. painos. Pearson Education Inc. ISBN: 0-321-31155-8.
- Tarnoff, Curt & Marian Lawson (2016). *Foreign Aid: An Introduction to U.S. Programs and Policy*. Congressional Research Service. Saatavana World Wide Webistä: <URL:<https://fas.org/sgp/crs/row/R40213.pdf>>.
- Tarp, Finn (2006). Aid and development. *Swedish Economic Policy Review* 13, 9–61.
- Tarp, Finn (2009). *Aid effectiveness*. UNU-WIDER. Saatavana World Wide Webistä: <URL:http://www.un.org/en/ecosoc/newfunct/pdf/aid_effectiveness-finn_tarp.pdf>.
- Ulkoasiainministeriö (2015). *Ulkoministeriön vuoden 2016 talousarvioesitys* [online]. [siteerattu 11.02.2017]. Saatavana World Wide Webistä: <URL:http://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/ulkoministerion-vuoden-2016-talousarvioesitys>.
- Wooldridge, Jeffrey (2012). *Introductory Econometrics A Modern Approach*. 5. painos. Mason: Cengage Learning. ISBN-13: 978-1-111-53104-1.

LIITTEET

Liite 1. DAC-maat (OECD 2016a).

Members:

- [Australia](#)
- [Austria](#)
- [Belgium](#)
- [Canada](#)
- [Czech Republic](#)
- [Denmark](#)
- [European Union](#)
- [Finland](#)
- [France](#)
- [Germany](#)
- [Greece](#)
- [Hungary](#)
- [Iceland](#)
- [Ireland](#)
- [Italy](#)
- [Japan](#)
- [Korea](#)
- [Luxembourg](#)
- [The Netherlands](#)
- [New Zealand](#)
- [Norway](#)
- [Poland](#)
- [Portugal](#)
- [Slovak Republic](#)
- [Slovenia](#)
- [Spain](#)
- [Sweden](#)
- [Switzerland](#)
- [United Kingdom](#)
- [United States](#)

Liite 2. Kehityksmaat (OECD 2014).

DAC List of ODA Recipients
Effective for reporting on 2014, 2015 and 2016 flows

Least Developed Countries	Other Low Income Countries (per capita GNI <= \$1 045 in 2013)	Lower Middle Income Countries and Territories (per capita GNI \$1 046-\$4 125 in 2013)	Upper Middle Income Countries and Territories (per capita GNI \$4 126-\$12 745 in 2013)
Afghanistan	Democratic People's Republic of Korea	Armenia	Albania
Angola	Kenya	Bolivia	Algeria
Bangladesh	Tajikistan	Cabo Verde	Antigua and Barbuda ²
Benin	Zimbabwe	Cameroon	Argentina
Bhutan		Congo	Azerbaijan
Burkina Faso		Côte d'Ivoire	Belarus
Burundi		Egypt	Belize
Cambodia		El Salvador	Bosnia and Herzegovina
Central African Republic		Georgia	Botswana
Chad		Ghana	Brazil
Comoros		Guatemala	Chile ²
Democratic Republic of the Congo		Guyana	China (People's Republic of)
Djibouti		Honduras	Colombia
Equatorial Guinea ¹		India	Cook Islands
Eritrea		Indonesia	Costa Rica
Ethiopia		Kosovo	Cuba
Gambia		Kyrgyzstan	Dominica
Guinea		Micronesia	Dominican Republic
Guinea-Bissau		Moldova	Ecuador
Haiti		Mongolia	Fiji
Kiribati		Morocco	Former Yugoslav Republic of Macedonia
Lao People's Democratic Republic		Nicaragua	Gabon
Lesotho		Nigeria	Grenada
Liberia		Pakistan	Iran
Madagascar		Papua New Guinea	Iraq
Malawi		Paraguay	Jamaica
Mali		Philippines	Jordan
Mauritania		Samoa	Kazakhstan
Mozambique		Sri Lanka	Lebanon
Myanmar		Swaziland	Libya
Nepal		Syrian Arab Republic	Malaysia
Niger		Tokelau	Maldives
Rwanda		Ukraine	Marshall Islands
Sao Tome and Principe		Uzbekistan	Mauritius
Senegal		Viet Nam	Mexico
Sierra Leone		West Bank and Gaza Strip	Montenegro
Solomon Islands			Montserrat
Somalia			Namibia
South Sudan			Nauru
Sudan			Niue
Tanzania			Palau
Timor-Leste			Panama
Togo			Peru
Tuvalu			Saint Helena
Uganda			Saint Lucia
Vanuatu ¹			Saint Vincent and the Grenadines
Yemen			Serbia
Zambia			Seychelles
			South Africa
			Suriname
			Thailand
			Tonga
			Tunisia
			Turkey
			Turkmenistan
			Uruguay ²
			Venezuela
			Wallis and Futuna

Liite 3. Suurimmat avunantajat 1960–2013 (Qian 2014: 36).

Table 1: Top Donors by Decade

Rank	1960s		1970s		1980s	
	Country	Avg. ODA	Country	Avg. ODA	Country	Avg. ODA
1	United States	18,311	United States	13,191	United States	15,102
2	France	4,477	Saudi Arabia	5,903	Japan	9,197
3	United Kingdom	2,399	Germany	4,777	France	6,841
4	Germany	2,283	France	4,278	Germany	6,601
5	Saudi Arabia	1,548	Japan	3,789	Saudi Arabia	6,083
6	Japan	1,155	United Kingdom	3,054	United Kingdom	3,483
7	Canada	616	Canada	2,315	Netherlands	2,947
8	Australia	600	Netherlands	1,893	Italy	2,925
9	Italy	469	Kuwait (KFAED)	1,583	Canada	2,908
10	Belgium	467	Sweden	1,478	Sweden	1,962
<hr/>						
Rank	1990s		2000s		2010 - 2013	
	Country	Avg. ODA	Country	Avg. ODA	Country	Avg. ODA
1	Japan	15,100	United States	22,308	United States	29,555
2	United States	13,083	Japan	11,219	United Kingdom	14,451
3	France	9,891	Germany	9,839	Germany	13,039
4	Germany	9,043	United Kingdom	9,415	France	11,559
5	United Kingdom	4,356	France	9,357	Japan	10,537
6	Netherlands	3,832	Netherlands	5,300	Netherlands	5,495
7	Italy	3,572	Spain	3,864	Sweden	5,290
8	Canada	2,941	Sweden	3,496	Canada	5,086
9	Sweden	2,559	Canada	3,429	Australia	4,835
10	Denmark	2,017	Italy	3,322	Norway	4,784

Notes: Average annual ODA disbursement is reported in millions of 2009 USD. Source: OECD DAC1 flows by donor/QWIDS.

Liite 4. Suurimmat avunsaajat 1960–2013 (Qian 2014: 37).

Table 2: Top Recipients by Decade

Rank	1960s		1970s		1980s	
	Country	Avg. ODA	Country	Avg. ODA	Country	Avg. ODA
1	India	5,240	Egypt	4,414	India	3,349
2	Pakistan	2,097	India	4,341	Egypt	2,838
3	Vietnam	1,662	Indonesia	4,117	Bangladesh	2,465
4	Korea	1,285	Syria	3,837	Israel	2,276
5	Algeria	1,270	Bangladesh	3,707	Indonesia	1,822
6	Brazil	1,145	Pakistan	3,614	Pakistan	1,743
7	Turkey	996	Vietnam	2,216	Syria	1,724
8	Indonesia	788	Israel	2,124	China	1,696
9	Egypt	666	Jordan	2,022	Jordan	1,526
10	Chile	566	Korea	2,019	Sudan	1,487
<hr/>						
Rank	1990s		2000s		2010 - 2013	
	Country	Avg. ODA	Country	Avg. ODA	Country	Avg. ODA
1	Egypt	4,198	Iraq	6,382	Afghanistan	4,850
2	China	3,552	Afghanistan	2,908	DRC	2,887
3	India	2,541	Nigeria	2,576	Vietnam	2,575
4	Indonesia	2,117	Vietnam	2,229	Ethiopia	2,508
5	Israel	2,040	Ethiopia	2,168	Pakistan	2,043
6	Bangladesh	2,031	DRC	2,018	Tanzania	2,024
7	Pakistan	1,471	Tanzania	2,009	India	1,871
8	Mozambique	1,448	Pakistan	1,922	Turkey	1,752
9	Philippines	1,420	India	1,708	West Bank & Gaza Strip	1,693
10	Tanzania	1,381	China	1,663	Kenya	1,679

Notes: Average annual ODA disbursement is reported in millions of 2009 USD. Source: OECD DAC2 flows by recipient/QWIDS.